Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...зетэмнай 1921 оной ...кабрин 21-hээ гарана | № 137 (15760) | 1981 оной июниин 14, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

Л. И. БРЕЖНЕВ У. ПАЛЬМЕТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев «Буу зэбсэгүүдые хуряалгын ба аюулгүй байдалай асуудалнуудаар дулдыданги бэшэ комисси» гэдэг правительствада хабаагүй уласхоорондын эмхиин түрүүлэгшэ, Швециин социал-демократическа партиин түрүүлэгшэ Улоф Пальметай июниин 12-до Кремль соо уулзажа, тэрэнэй хүтэлбэрилдэг комиссиин хүдэлмэридэ хабаатай асуудалнуудаар хөөрэлдэһэн байна.

Дэлхэй дээрэхи байдал урдынхидал мэтэ түгшүүрилтэй байһаар гэжэ Л. И. Брежнев хөөрэлдөөнэй үедэ тэмдэглээ. Энэ халаа шахардуу байдал һуларуулгые буруу үргэхэ, дэлхэй дээрэхи сэрэгэй-стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүриие хазагайруулха, НАТО-гай бүлэглэлэй сэрэгэй хүсые булюу болгохо зорилготойгоор буу зэбсэгүүдые улам түргэн үрдилдэн бүтээхэ гэһэн хараа шэглэл бэелүүлдэг милитарис бүлэгөөрхидэй хабта ябуулгануудай үрэ дүн болоно. Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха, буу зэбсэгүүдые хуряаха асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые хэлгэдэ баруунай оронуудай хандалтагүйгөөр хандадаг байдалые иимэ хараа шэглэл тодорхойлно.

Энэ бүхы гол шэглэлнүүдээр дабшалта зогсоогдоо гэжэ гү, али гэдэргэнь сухарюулагдаа. ОСВ-е буруу һуржэ, стратегическэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргаха шэнэ программануудые бэелүүлхын тула США ехэ оролдолго гаргажа байна. СССР болон тэрэнэй союзнигууд ушэ шэглүүлжэ, өөһэдынь шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тодхон табиха американецуудай һанашалһан ябадалые НАТО-той хабаатай Европын оронуудай өөһэдыгөө хамгаалалхые һэдэнэ. Бодото дээрээ энэнь ОСВ тухай логовоор СССР-эй ба США-гай хоорондо тогтоогдоһон стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүриие американ талын ашада хубилгаха гэһэн һэдэлгэ болоно. Хэрбээ хёморо зүришэлдөөнэй гараха болоо һаань, Баруун Европын оронуудта айхабтар ехэ хохидол тохёолдуулагдаха байна. Гэхэтэй хамта бүхы арадуудай аша туһа ОСВ-е баталжа, зохихо хөөрэлдөөнүүдые һэргээхэ эрилтэ табина. Советскэ Союз иимэ хөөрэлдөөнүүдые хэхээр бэлэн юм.

Европодо ядерна буу зэбсэгүүдые хизаарлаха асуудалнуудта Л. И. Брежнев тогтожо хэлэхэлээ, бодото дээрээ Вашингтон бүтэмжэтэй һайн хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, энэ тон шухала асуудалые шиидхэхэ хүсэлэнгүй байна гэжэ тэмдэглээ. Юрэдөө, бидэнэртэ дүтүүр толхогдон табигдаһан американ ядерна хэрэгсэлнүүдые тэндэнь үлөөжэ, дүлдүүр зайда хэрэглэгдэхэ гансал совет ракетэнүүдые хизаарлаха хүсэлэнтэй байһанаа тэндэ урдынхидал мэтэ мэдүүлнэ. Иимэ хандаса әтэ тэгшэ эрхын, аюулгүй байлгын гол ёһондо зүрюу харша байна, тиимэһээ совет тала тэрэниие зүбшөөхэгүйл.

Хөөрэлдөөнүүд тухай асуудалые американ шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо толхон табиха тухай НАТО-гай шиидхэбэриие бэелүүлхэ талаар халха болгон хэрэглэжэ болохогүй гэжэ Л. И. Брежнев хэлээ.

«Совет аюул» гэһэн хулал хуурмаг номнолнуудые зорюута тараажа, НАТО-гай бүлэглэлэй — нэн түрүүн США-гай — милитаристнуудай сэрэг дайнда элбэхитэйгээр бэлдэһыень обёоронгүй байжа болохогүй. Энэ ябуулгые эрхитэгшэд баримташье бэдэржэ бэеэ зобоонгүй, хардана, гүрдэнэ бшуу. СССР-эй политикые хардаха гүрдэхын, хүнүүдые айлган һурдөөхын, сэрэгэй бэлэдхэлнүүдээ сагааруулхын тула гүрэнэй ехэ ехэ ажал ябуулагшадшье хуурмаг номнол тараана.

Советскэ Союз элэ бүгэдые обёоронгүй, өөһэдтөө зохихо тобшолотнуудые хэнгүй байжа шадахагүйл. Манай аюулгүй байдалай бодото аша туһые баһахыень, дэлхэй дээрэхи сэрэгэй-стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүриие буруу һүргэхыень хэншье зүбшөөхэгүйбди гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглээ. Бидэнэртэ зүрюугээр шэглүүтэглэһэн али бүхы ябуулгада Советскэ Союз дары түргэн, аша үрэтэй харюу үгэхэ арга олгохо байна. Бидэ энээниие хэхэ үлгэтатайбди.

Эсэсэй эсэстэ НАТО-гай бүлэглэл сэрэгэй талаараа булюу байлгые өөһэдтөө хангаха гэһэн һэдэлгээрээ юушье туйлахагүй байна, харин дэлхэй дээрэ буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэ һужэрөөгдэхэл. Бидэ энээниие буруушаанабди гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглээ. Бүтэмжэтэй һайн хөөрэлдөөнүүдые дары зарлахын түлөө, үнэн сэхээр үгэеэ ойлголсохын түлөө, Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ сэрэгүүдэй урда урдаһаа зүришэлдэлгые бага болгохын түлөө тэмсэнэбди. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха гээшэ эб найрамдалые, бүхы арадуудай амгалан тэнюун ерээдүйе хангаха бодото эрхэ нүхэсэлнүүд болоно.

Манай түби дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бата найдамтай болгохо зорилготой хөөрэлдөөнүүдые элэбхитэйгээр хэхын тула бүхы гүрэнүүд, ниитын бүхы хүсэнүүд оролдолгонуудые гаргаха зэргэтэй гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглээ. Бүхы политическэ ба шажан мүргэлэй түлөөлэгшэлтэй буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхаар, эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ харилсан ажаллахаар СССР хэлбэришэгүй бэлэн юм гэжэ тэрэ найдуулба. Һанал бодолой илгаа хүн бүхэнэй гол эрхые — ажаһууха эрхые хангахын түлөө тэмсэлдэ һаад ушаруулха ёһогүй.

Уулзажа хөөрэлдэһэнэйнь түлөө У. Пальме баяр баясхалан хүргөөд, хүтэлбэрилдэг комиссиингаа Москвада болоһон заседани тухай Л. И. Брежневтэ мэдээсэбэ. Уласхоорондын байдалай түгшүүрилтэй боложо, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые үрдилдэн бүтээлгээр һанаата боложо байһанаа У. Пальме мэдүүлээд, гүрэнүүдэй хоорондо үргэн ехэ хөөрэлдөө хэхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хизаарлаха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха үргэн олон асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые элэбхитэйгээр эмхидхэхын түлөө һанамжаяа хэлэбэ.

Хөөрэлдөөн хани барисаанай, бүтэмжэтэй һайн оршон байдалда үнгэрөө. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, «Буу зэбсэгүүдые хуряалгын ба аюулгүй байдалай асуудалнуудаар дулдыданги бэшэ комиссиин» гэшүүн академик Г. А. Арбатов тэрээндэ хабаадаһан байна.

(ТАСС).

МҮНӨӨДЭР—ХҮНГЭН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

БИ—ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ—НАМДА

Нэлли Васильевна Григорьева Улаан-Үдын оёдолой фабрикада, удаань оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлдэ хорин жэлдэ хүдэлнэ. Оёдолшон-мотористка, технолог, цехэй начальник — ажалайнь намтарай шатанууд иимэ юм.

Мүнөө Нэлли Васильевнагай ударидадаг цех нэгэдэлэйнгээ коллективүүдэй хоорондын мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ саг үргэлжэ ябадаг болонхой. Коллективэй хамтын амжалтада тэрэнэй хүтэлбэрилэгшын хубита ехэ байдаг.

Цехэй начальник Н. В. Григорьевада үгэ үгэнэбди.

Түрэл Коммунис партиимнай XXVI съездын энэ табан жэлдэ ажалшан арадайнгаа урда табиһан асари ехэ зорилгонууд хүдэлмэришэ хүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэл, зориг эрмэлзэлые бадаргаа. Энэ зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхэ хэрэг урдынхи мэтэ имагтал үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлһэнһээ, хүдэлмэриин шанарые һайжаруулһанһаа дулдыдаха байна.

Манай нэгэдэлэй коллективтэ бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые һайжаруулха, материальна эд алмаха, зэр зэмсэг гамнаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг юм. Энэ талаар ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдадаг. Нэгэдэлэй цехүүд, мастерска бүлэгүүд гэхэ мэтэ ехэ, бага коллективүүдэй, мүн хүдэлмэришэдэй хоорондын социалис мүрысөөнэй һара бүриин дүнгэй согсологдоходо, энэ асуудал түбхын түрүүндэ табигдадаг байха юм. Үндэр үрэ дүн харуулхын хажуугаар эрхим шанартай продукци гаргаһан, алмалта, арьбалалта туйлаһан хүнүүд түрүү зэргэдэ гарадаг. Тэдэндэ шагнал үгтэдэг, нэрэнүүдынь Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэдэг. Ханын газетэ, «сахилгаан» хуудаһанууд тэдэнэй солые дуудадаг.

Манайшье цех мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ нэгэнтэ бэшэ гарадаг байна. Имагтал коллективэй, хүдэлмэришэн бүхэнэй оролдолго, эрмэлзэлэй ашаар энэ амжалта туйлагдадаг гээшэ. Өөрынгөө ажалда үндэр харюусалгатайгаар хандажа, эрхим продукци бүтээдэг зон манай цехтэ олон юм. Тэдэнэй тоодо оёдолшод Л. Г. Тимощенко, А. И. Сергейко, С. З. Рандина, Т. И Труфанова, А. Н. Клыков болон бусадые нэрлэлтэй. Тэдэниие бултыень тоолобол, цех соомнай 35 коммунис ажалай ударник хүдэлдэг. Арбан дүрбэн хүмнай бүтээһэн продукцияа ОТК-гай шалгалтагүйгөөр тушаадаг, шанарай өөрын тамгатай болонхой юм. Үшөө табан оёдолшоднай иимэ эрхэдэ хүртэхын түлөө оролдоно.

Би өөрөө хорин нэгэтэйһээ энэ фабрикада хүдэлнэб. Оёдолшон-мотористкаар хүдэлжэ эхилээб. Ажалһаа таһарангүй, заочноор һуража хүнгэн промышленностиин техникум дүүргээб. Оёдолой цехтэ технологоор хүдэлөөд, мүнөө наймадахи жэлээ цехэй начальнигаар ажалланаб.

ЗОРИЛГОМНАЙ ТОДОРХОЙ

Эндэ ороһоор хоридохи жэлни ябана. Дүрбэн табан жэл. Хэһэн ажал, хүдэлһэн коллективни нэгэшье һаа, табан жэл бүхэн минии хүдэлмэриин намтарта өөр өөрын онсо шэнжэтэйгээр бэшэгдэн үлэһэн байха юм. Һүүлшын, арбадахи табан жэлые цехэй начальнигаар хүдэлжэ гараба гээшэб. Яһала харюусалгатай, хүндэшье тушаал. Илангаяа манай цехэй ажалай эрхэ байдалда энэ тушаалта хүдэлмэримни өөрын онсо шэнжэтэй болодог.

Манай цехтэ ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараан оёгдоно. Бүхыдөө 200 гаран хүн ажалладаг. Теэд оёдолшоднай имагтал гэр гэртээ захил дүүргэдэг. Тиимэһээ нэгэ газарта, нэгэ коллектив боложо сугларааүгүй зоной ажалые эмхидхэхэ, хинаха, шалгаха гээшэ хүндэшэг болоно. Энэ нэгэдэхеэр. Хоёрдохёор, иимэ олон, иимэ тарүу ажалтай зоной дунда ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулхань бэрхэтэй. Гурбадахяар, гэбэл, манай оёдолшод олон үхибүүдтэй. Эндэһээ ажалайнь арга боломжо, бүтээсэньшье мэдээжэ ха юм.

Гэбэшье гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, һайн шанартай продукци үгэхын түлөө ехэ оролдолго гаргагдаа. Хүн бүхэнтэй заатагүй уулзажа хөөрэлдэхэ, урдахи зорилгыень ойлгуулжа үгэхые оролдодогби. Эндэ намда манай цехэй партгрупорг, дүршэлтэй хүдэлмэришэн Антонина Покровна Дармаева, мастер Валентина Ивановна Хмелева гэгшэд ехэ туһа хүргэдэг. Бүхы хүдэлмэришэдөө хамталан суглуулха аргагүйшье һаа, хамтын нэгэ зорилго табижа дүй дүршэлыень андалдуулан хүдэлгэдэг болонхойбди. Үгэеэ ойлголсожо, нэгэ һанал, зорилготойгоор цехэйнгээ коллективые нэгэдүүлэн хүдэлһэнэй ашаар нилээд амжалта туйлагдаа. Арбадахи табан жэлэй түсэбые манай цех хараата болзортоо нэрэтэй солотойгоор бэелүүлээ һэн. Түрэл Коммунис партиингаа XXVI съездын хүндэлэлдэ зорюулан, 1981 оной түрүүшын хоёр һарын түсэбые февралиин 23-да дүүргэхэ уялга абаа һэмди. Тэрэ уялгаяа бүри январиин һүүлээр дүүргэжэ, урма баяртайгаар мэдээсээбди.

Энэ жэлэй эхинһээшье яһала жэгдэ һайнсар ажаллажа байнхайбди. Февраль, апрель һаранудай дүнгеэр нэгэдэл соогоо түрүүлэн, дамжуулгын Улаан тугта хүртөөбди.

Саашадаашье мүн лэ иимэ һайнаар хүдэлжэ, амжалтаяа батадхан, **Агуу ехэ Октябриин 64 жэлэй ой болотор энэ жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргэхэ зорилготойбди.**

Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинат манай республикын хүнгэн промышленностиин эгээн томо предприяти мүн. Жэлһээ жэлдэ эрхим амжалта туйладаг энэ предприятиин коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлээ эршэтэйгээр эхилээ. «Табан жэлэй даабариие 4 жэл соо бэелүүлэе!» гэһэн үүсхэл предприяти дотор халуунаар дэмжэгдэнэ. Эндэ цех, участок, бригада бүхэндэ түрүү хүдэлмэрилэгшэд олон юм.

Манай штатнабэшэ фотокорреспондент Н. Ефимовэй буулгаһан зураг дээрэ нэхэлгын үйлэдбэриин бэлэдхэлэй цехэй хүдэлмэрилэгшэд Анна Кечина, Марина Власова гэгшэдые харанат. Эдэ нүхэднай халаанайнгаа даабариие 110—120 процент бэелүүлжэ, байгша 1981 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр зоригжонхой ажаллана.

(Энэ предприятиин түрүүшүүл тухай хөөрөөн газетымнай 2-дохи нюурта толилогдобо).

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан июниин 12-то Москвада болобо.

Нүхэд М. С. Горбачев, Н. А. Тихонов, М. С. Соломенцев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Макеев, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша Ф. И. Мочалин, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, социалис мүрысөөндэ илагшад, үйлэдбэриин түрүүшүүл, ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һуугаа.

СССР-эй хүнгэн промышленностиин министр Н. Н. Тарасов элидхэл хэбэ.

Байгша оной, мүн табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула хүнгэн промышленностиин ажалшад бүхы хүсэеэ элсүүлхэ юм гэжэ суглаанда хабаадагшад найдуулаа.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН ХҮНГЭН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө, хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Аберова Лидия Петровнае — Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай ноолһо илгагша.

Выгран Анатолий Иосифовичые — Хяагтын районой Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ Сүхын арһанай заводой хүдэлмэришэн.

Гриф Владимир Нахимовичые — үйлэдбэриин оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй директорэй орлогшо.

Метелева Раиса Николаевнае — Улаан-Үдын С. М. Кировэй нэрэмжэтэ түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой хүдэлмэришэн.

Михалева Епистимия Платоновнае — Улаан-Үдын һээы туталай фабрикын мастерай туһалагша.

Рангина Наталья Ларионовнае — Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай ноолһо ээрэгшэ.

Соколова Вера Шуматовнае — Хяагтын ээрэлгын-трикотажна фабрикын хүдэлмэришэн.

Цыденова Гажидма Дабадагбуевнае — Улаан-Үдын трикотаж гадар хубсаһанай фабрикын оёдолшон-мотористка.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июниин 10.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗҺАА

СТУДЕНЧЕСКЭ ОТРЯДУУДТА ХАБААДАГШАД БОЛОН ЭМХИДХЭГШЭДЭЙ ДУНДАҺАА ОНСО ШАЛГАРАГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН БА МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Студенческэ отрядуудай бүрилдэлдэ орожо, арбадахи табан жэлэй туршада үйлэдбэрилөө үндэр үрэ дүн, һуралсалдаа, научна ба ниитынгээ хүдэлмэридэ амжалта туйлаһанайнь түлөө шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-hээ «ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Хабитуев Леонид Владимировичые — Зүүн Сибиринн технологическа институдай студент.

«АЖАЛАЙ ШЭН ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Дмитриев Владимир Батюевичые — Буряадай областной студенческэ отрядай командир.

Дудник Сергей Александровичые — Буряадай хүдөө ажахын институдай студент.

Филиппова Вера Анатольевнае — Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентка.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Дарханов Валентин Борисовичые — Улаан-Үдын лесотехническэ техникумэй һуралсалай багша.

Езоян Владимир Мартиновичые — Зүүн Сибиринн технологическа институдай студент.

Ильиных Нина Дмитриевнае — Улаан-Үдын хэлхээ холбооной электротехникумэй багша.

Раднаев Элинг Цыдыповичые — Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студент.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1981 оной майн. 28.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

РЕСПУБЛИКЫН ХҮН ЗОНОЙ ХУБИИН АЖАХЫДА ХҮДӨӨ АЖАХЫН ПРОДУКЦИ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫЕ ЕХЭ БОЛГОХО НЭМЭЛТЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

Республикымнай партиина, советскэ болон хүдөө ажахын органууд колхозуудта, совхозуудта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые али болохоор хүгжөөхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулха зуураа, колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай болон бусад эрхэтэдэй хубиин ажахыда тэрэниие ехээр абадаг болохо талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулдаг.

Колхозууд, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинууд жэл бүри айлнуудта 12—15 мянган поршоонхо, 400—500 мянган шубуу худалдана, залуу бүлэнэдтэ, сэрэгэй албанһаа ба чүүдэлээр ерэгшэдтэ мал үгэнэ.

Тиигэбэшье эрхэтэдэй хубиин ажахыда мяха, һү болон бусад продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар бии байгаа арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Республикын хэдэ хэдэн районуудай партиина, советскэ, хүдөө ажахын органууд «Колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай болон бусад эрхэтэдэй, саал болон огород эрхилдэг коллективүүдэй хубиин ажахы тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1977 оной сентябриин 14-нэй тогтоолһоо зохихо тобшолол хээгүй, эдеэ хоолой нөөсэ нэмээхэ хэрэгтэ эрхэтэдэй хубиин ажахынуудай үүргые тоологгүй байна. Энэл ушар шалтагаанһаа боложо, һүүлэй жэлнүүдтэ, Бэшүүрэй, Зэдын, Загарайн, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын болон бусад районуудай айлнуудай адууһа малай тоо усөөрһэн байха юм. Мүнөө үедэ тул түрэсэ, шубуу худалдан абаха талаар колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй болон алба хаагшадай хэрэглэмжэ хүсэд хангагданагүй. Олохон советскэ болон хүдөө ажахын органууд хубидаа мал барилаг эрхэтэдтэ сабшалан, бэлшээри саг сосонь үгэхэ гэжэ оролдологгүй байна.

Илангаяа районуудай түб һууринуудта, район доторхи промышленна предприятинуудта огород ба саал эрхилдэг коллективүүдэй ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ анхарал бага табигдана.

Эрхэтэдэй хубиин ажахыда хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ зорилгоор, мүн энэ талаар КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1981 оной январиин 8-найтогтоолые бэелүүлхын тула КПСС-эй обком болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан тусхай тогтоол абаа.

Энэ тогтоолой ёһоор хубиин ажахынуудта газар таряалангай болон мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ арга олгохо, тэдэнэртэ али болохоор туһалха эрилтэ Хүдөө ажахын министерствэдэ, республикын Госпланда, мяханай ба һүнэй промышленностиин нэгэдэлнүүдтэ, Эдеэ хоолой промышленностиин министерствэдэ, Буркоопсоюзда, Госкомсельхозтехникэдэ, Худалдаа наймаанай министерствэдэ, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэдэг ба шанарай талаар республикын инспекцидэ, Госбанкда, статистическэ управлениидэ, КПСС-эй горкомуудта, райкомуудта, райгүйсэдкомуудта табигдаһан байна. Адууһа мал болон шубуу, туулай, мяха болон мяханай зүйлнүүдые колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай болон бусад эрхэтэдэй хубиин ажахыһаа худалдан абаха даабари колхозуудта, совхозуудта, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин организацинуудта үгтэхэ болонхой.

Колхозуудай, совхозуудай болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд харьяата газар дээрээ ажаһуудаг, ниитын үйлэдбэридэ оролдосотойгоор хабаададаг ба пенсидэ гараһан колхознигуудтай, хүдэлмэришэдтэй, алба хаагшадтай, бусад эрхэтэдтэй һарын туршада тусгаар договор баталжа, адууһа мал ба шубуу тэжээлгэхэ, үлүү гараһан һүеэ, хартаабха болон овощ худалдаха хэлсээ хэхэ болонхой.

Тиихэ зуураа эд хэрэглэгшэдэй кооперациин организацинууд продукци худалдан абаха ажал ябуулгаяа улам эдэбхижүүлхэ, комиссионно худалдаа наймаае болон колхозой дэлгүүр дээрэ мяха болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые худалдалгые хүгжөөхэ ушартай.

Колхозой Уставай болон тогтоогдомол хуулиин зэргээр хубидаа мал баридаг хүнүүд продукцияа өөһэдөө мэдээд хэрэглэхэ, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин организацинуудта хэлсээгээр тогтоогдоһон сэнгээр худалдаха, дэлгүүр дээрэ наймаалха, гүрэнэй бэлэдхэлэй эмхи зургаануудта худалдаха, бусад хэрэглэмжэдэ гаргашалха эрхэтэй. Энэ талаар захиралта хэрэглэжэ болохогүй.

Республикын Хүдөө ажахын министерствэдэ, райгүйсэдкомуудта, хүдөө ажахын управленинүүдтэ, колхоз болон совхозуудта иимэ эрилтэнүүд табигдаа гэбэл:

— тул түрэсэ болон шубуу үсхэбэрилжэ, эрхэтэдэй хубиин ажахын эрилтэ хангахаар тэдэнэртэ худалдаха гэжэ тогтоогдоо;

— эрхэтэдэй хубиин ажахыда бии байһан малые ба шубуудые тэжээлээр хангаха нэмэлтэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ болоо;

— ниитын үйлэдбэридэ үнэн сэхээр хабаададаг, пенсидэ гараһан аад, мал тэжээдэг колхознигуудта, хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшадта болон бусад эрхэтэдтэ үлаан болзороор сабшалан ба бэлшээри даалгагдаха байна. Энэ газараа һайжаруулхадань, мүн гэр шадархи участогуудаа үһалжа, ургасыень дээшэлүүлгэдэнь колхозууд, совхозууд болон бусад предприятинууд, организацинууд туһа хүргэхэ болонхой;

— ажахытай, мүн эд хэрэглэгшэдэй кооперацитай мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ хэлсээ баталһан колхознигуудта, хүдэлмэрилэгшэдтэ, алба хаагшад болон бусад эрхэтэдтэ тэжээлэй ургамалнуудые гэр шадараа, мүн ажахынуудай саг зуура хэрэглээгүй байһан газар дээрэ ургуулха арга олгогдохо байна.

Эрхэтэдэй хубиин ажахыһаа мал ажалай болон газар таряалангай продуктнуудые хэлсээгээр тогтооһон сэнгээр худалдан абаха талаар эд хэрэглэгшэдэй районно организацинуудай ажал ябуулгые саашаланнь һайжаруулха, хүдөө ажахын продукци худалдан абаха хүдэлмэрөө улам эдэбхижүүлхэ, худалдан абаһан продуктнуудаа түхэреэн жэлэй туршада наймаалха талаар Буркоопсоюз уялгалагдаһан байна. Мүн продукци худалдан абадаг пунктнуудай материально-техническэ баазые бэхижүүлхэ, бэлэдхэһэн продукциие бүйлүүлхэ ба хадагалха предприятинуудай байрануудые бариха, хүүшануудыень һэльбэн шэнэлхэ, үргэдхэхэ, хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдээр, амһартануудаар ба бусад хэрэгсэлнүүдээр хангаха эрилтэ табигдаа.

Айлнуудһаа хүдөө ажахын продукци ехээр худалдан абаһан эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдые материальна талаар урмашуулха гурим зохёожо, үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ тогтоогдоо.

Һамар, үрэ жэмэс, һархяаг суглуулха хүдэлмэриие һайжаруулха, тэдэндэ иимэ баялигтай газар даалгаха тухай дурадхалнуудаа республикын Министрнүүдэй Соведтэ һарын туршада оруулха даабари Госплан болон Буркоопсоюз хоёртo, Ой модоной министерство болон агнуури олзоборилгын ажахын управлениидэ үгтэһэн байна.

1982 онһоо захалжа, адууһа мал болон шубуу худалдахаар эд хэрэглэгшэдэй кооперацитай хэлсээ бэталагшадта таряа талханай зүйл худалдадаг болохо хэрэгые түсэбөөр хараалха даабари республикын Министрнүүдэй Соведтэ ба Госпланда үгтөө.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин организацинуудта кооперативна худалдаа наймаа эмхидхэхэ байраар хангаха, колхозуудай дэлгүүрнүүдэй материальна бааза бэхижүүлхэ, үлүү гараһан продукцияа худалдаха арга хүнүүдтэ олгохо талаар арадай депутадуудай районно болон городской Соведүүд уялгалагдаһан байна.

Эрхэтэдэй гэр шадархи газарые элдүүрилхэдэ, тэжээл бэлэдхэхэ ба зөөхэдэ, продукцияа зөөхэдэнь, мүн хубиин ажахы эрхилхэдэнь хэрэгтэй болохо мори унаагаар, элдэб хэрэгсэлнүүдээр туһалха гэжэ колхозуудта, совхозуудта болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта дурадхагдаа.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

МҮНӨӨДЭРЭЙ ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАХА

«Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүдэлэн түргэнөөр хүгжөөхэ ба ашаг үрэ үгэсыень эрид ехэ болгохо, продукци эхээр үйлэдбэрилхэ, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэй» гэжэ 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд соо заагданхай.

Түрэл Коммунис партиингаа түүхэтэ XXVI съездын табиһан энэ шухала зорилгонуудые бэелүүлхын түлэ колхоз, совхоз бүхэн өөһэдтөө бии байһан арга боломжонуудые гүйсэд элсүүлнэ. Хэзээ хэзээнэйхидээ габшагай шангаар хүдэлхэ болоно. Илангаяа таряан болон мал ажалай бүхы продукци эхээр абажа, хүн зоной эдээ хоолой эрилтые элбэг дэлбэг хангаха гээшэ хүдөөгэй ажалшадай дайшалха зорилго бшуу.

Эгээл тиимэһээ арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо габшагай шангаар хүдэлжэ, хүдөө ажахын продуктнүүдые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар түсэб, уялгануудые заатагүй дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Эдэ зорилгонуудые Оёорой совхоз, Яруунын районой «Коммунизм» колхозой ажалшад урдална.

Тэдэнэй үүсхэл урдаһаа манай колхозой гэшүүд һаял дэмжэжэ, өөһэдынгөө арга боломжонуудые хараад, тооложо үзөөд, шэнэ табан жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэн.

Жэшээнь, энэ табан жэлдэ таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр жэлдээ 12.4 центнер ургаса абаха гэхэ гү, али хамта 257,2 мянган центнер таряа хүряажа абаха, тэрэшэлэн хээрын сабшалангай гектар бүриһөө 22 центнер гэхэ гү, али 661 мянган тонно үбһэ, силосэй ургамал тариһан газарай гектар бүхэнһөө жэлэй 100 центнерһээ бага бэшэ ногоо хүряажа, 43,6 мянган тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилго табигдана. Тиигэжэ энэ табан жэлдэ адууһа малаа үбһэ тэжээлээр жэл бүхэндэ 80—85 процентээр хангадаг болохо ёһотойбди.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын, мүнөөдэрэй эрилтэдэ хүрэмөөр ажахыгаа хүгжөөхын түлэ юу хэхэ болонобибди? Эгээл эдэ асуудалнууд колхозой гэшүүн бүхэнэй һанаа сэдьхэлые эзэлнэ гээ һаа алдуугүй.

Түбхын түрүүн газараа бодото эзэн ёһоор ашаглаха, тэрэнэйнгээ гектар бүхэнһөө продукци эхээр абадаг болохын түлэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ гэжэ шиидээбди. Энэ талаар манайда үшөө хэрэглэгдээгүй арга боломжо бии гээшэ. Илангаяа, таряалан, сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ талаар бүхы юумэн хэгдэнэ гэхын аргагүй.

Хэнэйшье мэдэһээр, һүүлэй хэдэн жэлдэ ган гасуур, тон хүүрай уларилтай жэлнүүд байжа, мал ажалда бэрхэтэй байдал ушаруулһаниинь элитэ. Гэбэшье манай колхознигууд шэн зоригтой, эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлжэ, байгаалиин, сагай уларилай ушаруулһан бэрхэшээлые амжалтатайгаар дабажа шадаха хүсэтэй, арга боломжотой байһанаа харуулаа. Бүхы ажалшаднай хэзээ хэзээнэйхиһээ оролдосотойгоор, габшагай шангаар, һүбэлгэн бэрхээр хүдэлжэ, нёдондо хүдөө ган гасуур байгаашье һаань, намар өөһэдынгөө газарһаа 10.5 мянган центнер үбһэ, 15 мянган центнер һолоомо, 31.5 мянган центнер таряа суглуулжа абаһан юм.

Эдэ бүгэдын ашаар, мүн бүхы малшад, һаалишад, гахайшадай хамаг мэргэжэл шадабариа элсүүлэн ажалламаар, үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэе гэжэ хэлэхэ зэргэтэй. Гансахан энэ жэлэй түрүүшын кварталда түсэбһөө гадуур 400 центнер һүн гүрэндэ худалдагдаа. Мүнөө табан һарын дүнгөөр колхоздо 5500 центнер сагаан эдээ гүрэндэ худалдажа, хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид 135 процент дүүргээд, заабаринһаа гадуур 1700 центнер һү Эхэ орондоо үгөө. Һү һаали дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөндэ нэгэдэхи фермын коллектив (даагшань А. А. Борисов) түрүүлжэ ябана. Энэ хэды һаалишад жэлэй үнгэрһэн таба һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1155 килограмм һү һаагаа. Тэрэ тоодо май соо үнеэн бүриһөө 297 килограмм һү абаха, районой гурбадахи бүлэгэй фермэнүүдэй дунда эхимлэжэ гараа. Хоёрдохи фермэ (даагшань Г. А. Яковлев) үнгэрһэн жэлэй һү шэмые байдаг дээшэлүүлжэ шадаа.

Манай эрхим һаалишан Л. А. Павлова жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2594 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али районой бүхы һаалишад соо эгээл ехэ һү абаһан байна. Май һарада тэрэ үзэглөөгүй ехэ—513 килограмм һү үнеэн бүхэнһөө абаа ха юм. Тэрэшэлэн дүршэлтэй бэрхэ һаалишад М. Слепенкова, П. Родионова, Г. Сучкова, В. Иванова гэгшэд үнеэн бүриһөө 1411—1458 килограмм һү һаанхай.

Ажахы гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэй түсэбые баһал болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Илангаяа үбэлдөө үхэрнүүдые, гахайнуудые һайнаар шахан таргалуулжа шадаһанаймнай ашаар гүрэндэ эрхим шанартай мяхан эхээр худалдагдаа гээшэ. Малшад, тугалшад Е. Ц. Шитина, А. И. Родионова, А. П. Мотина, А. Ф. Иванова гэгшэд үнгэрэгшэ үбэлдөө, хабартаа харууһалдаг тугал, бурууу, хашарагуудайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 550—926 грамм хүрэтэр нэмээгээ.

Нигээд ерэхэдээ, адууһа малаа үбһэ тэжээлээр хүсэд хүрэхөөр хангаад, фермэнүүдтэ ажалай эмхидхэлые эрид һайжаруулжа, үйлэдбэридэ шэнэ, түрүү онол арга, дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлжэ шадаад байгаа һаа, мяха, һү ехээр абаха, гүрэндэ элбэгээр худалдаха арга боломжымнай гүйсэд бии байһаниие эдэ тоо, баримтанууд гэршэлнэ.

Эдэ жэлнүүдтэ таряалан, сабшалан, бэлшээриин газарай ургаса дээшэлүүлхэ, ороохо таряа, тэжээл элбэгээр абадаг болохо зорилго шиидхэжэ, табан жэлдэ мяха үйлэдбэрилгын жэлдээ 7403 центнертэ, һү — 17,2 мянган центнертэ, һү—17,2 240 центнертэ хүргэхэ ёһотойбди. Энэ үе соо жэл бүхэндэ 5800 центнер мяха, 10 мянган центнер һү, 285 центнер нооһо гүрэндэ худалдаха уялга абанхайбди.

Ондоогоор хэлэбэл, урдахи табан жэлэйхитэй сасуулбал, ондоо таряа үйлэдбэрилгые жэлдээ 68,9 процентээр, мяха—17, һү—6 процентээр ехэ болгохо байнабди. Табан жэл соо хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ урдахи табан жэлэйхиһээ 12 процентээр ехэ болгогдохо, ажалай бүтээсэ 15 процентээр ургаха зэргэтэй.

Тэды шэнээн ехэ продукци абаха, гүрэндэ худалдахын түлэ малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ болонобди. Табан жэлэй эсэстэ 2210 толгойдо, тэрэ тоодо үнеэдэ—930, гахайнуудаа—4200, тэрэ тоодо эхэ гахайнуудаа—600, хонидоо—6790 толгойдо хүргэхэ ёһотойбди.

Мүн жэлдээ үнеэн бүриһөө 2100 килограмм һү һаагдаг, үхэр бүхэниие 350 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр, хонин бүхэниие —40 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаадаг болохо зорилго табигдана.

Иимэ хэмжээндэ хүрэхэ арга боломжо ажахыдамнай гүйсэд бии. Жэшээнь, мүнөө 5 һарын дүнгөөр колхоздо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 996 килограмм һүн һаагдаад байна бшуу. Бүри байгша ондо манай түрүү һаалишад Л. А. Павлова М. Н. Слепенкова, П. А. Родионова болон бусад үнеэн бүриһөө 2500—3000 килограмм һү һаажа шадахаар байна.

Абаһан үндэр социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлэ мүнөө колхозой ажалшад, малшад ямар хүдэлмэри хэжэ байнаб гэжэ тобшоор хэлэеэл.

Түбхын түрүүн хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэринүүдые яһала саг болзор соонь дүүргэжэ, ургасын хойшоо харуулхаар газараа һайнаар бэлдэгдээ.

Хэнэйшье мэдэһээр, найдамтай һайн ургаса абахын түлэ мүнөө таряалан, сабшалангые шииг нойтоор хангаха гээшэ шиидхэхы үүхэ шанартай. Илангаяа май, июнь һарада хура бороогой ороогүй байхада, газараа бүхы аргаар уһалхаһаа шухала юумэн үгы болоод байна бшуу. Үнгэрэгшэ үбэлдөө сабшалан уһалхын түлэ 30 мянган кубометр тошо халяагаад, хабартаа һайрамаарнь, мүн гол горходой уһаар бүхы сабшалангаа нэгэ дахин уһалаабди. Бүлүүр станцинуудые хүдэлгэжэ, зунлаа 694 гектар сабшалан, бэлшээри уһалха зорилго табигдана.

Бэшүүрэй районой, мүн Яруунын районой «Комсомольский» совхозой малшадай жэшээгээр манай ажахын гүүртэ, фермэнүүдэй коллективүүд зунай бэлшээриин үедэ һү ехээр һааха, малай шэгнүүр ехээр нэмээхын түлөө мүрысөөндэ оролсонхой. Жэшээнь, бэлшээриин үедэ үхэршэл бүхы тугал, бурууу, хашараг, гунжалай тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 750—800 граммһаа бага бэшээр нэмээхын түлөө тэмсэхэ юм. Байгша ондо эхэ малай һүбайралгые усадхахын түлэ искусственнэ үрэжүүлгын һайн пунктнүүдые эмхидхэжэ, зуун үнеэн, гунжан бүриһөө 87 тугал абахабди. Зунай 4 һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1000 килограммһаа бага бэшэ һү һаахабди гэжэ манай малшад социалис уялга соогоо бэшэнхэй.

Нигээд лэ абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө ажалшад, малшаднай бүхы хүсэеэ, хамаг арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлжэ байна.

Л. ТРИФОНОВ,
Улаан-Үдын районой «Искра» колхозой түрүүлэгшэ.

МҮНӨӨДЭР—ХҮНГЭН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

МҮРЫСӨӨНЭЙ ЭРШЭ ШАНГАДАНА

Арад зоной ажаһуудалые саашадань һайжаруулха талаар партиингаа хараалһан түсэбые бэелүүлхын түлөө оронойнмай хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо бүд нэхэгшэдшье шармайн оролдоно. Тэдэнэй зэргэдэ манай комбинадайшье коллектив бата һууриие эзэлэн жагсажа, КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ хам оролсонхой.

Байгша оной табан һарын түсэбые комбинадаймнай коллектив амжалтатайгаар бэелүүлээ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 860 мянган түхэригэй продукци тушаагдаһан гэхэ гү, али 28 тонно нооһон угаагдаһан, 2 мянган метр бүд нэхэгдэһэн байха юм. Гол цехүүдэй дундаһаа нооһо илгалгын цех, хамһабариин цехүүдһээ — ахамад энергетигэй таһагай коллектив түрүүлжэ гараа. Энэ табан һарын түсэбые 780 хүн болзорһоонь урид бэелүүлһэн байна. Тиихэдэ 220 хүдэлмэришэд һара бүридэ гансал нэгэдэхи сортын продукци гаргадаг юм. Тэдэнэй тоодо нооһо ээрэгшэд А. Н. Ахтямова, В. Ф. Ленкова, бүд нэхэгшэд Е. И. Емельянова, В. Е. Панкова, Е. К. Дмитриева, Е. В. Соловьева, бусадые нэрлэлтэй.

Гэхэтэй хамта нооһо һамнадаг аппарадуудай операторнууд Галина Дмитриевна Никонова, Татьяна Владимировна Данчинова, Агриппина Даниловна Шадурская, Татьяна Фадеевна Петрова гэгшэд табан һара соо найман һарынгаа түсэб бэелүүлжэ амжаба. Нооһо ээрэгшэд Пелагея Даниловна Мочалкина, Елена Алексеевна Хантуева, Наталья Григорьевна Овчинникова гэгшэд табан һара соо долоон һарын түсэб дүүргээ. Тиихэдэ Б. Э. Аюшиева, З. П. Аносова, З. Г. Сидорова гэгшэдэй ударидадаг нооһо илгагшадай, З. А. Спивакова, С. Л. Урбанчик гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг нооһо угаагшадай бригаданууд болон бүд нэхэгшэд В. Д. Яковлева, В. К. Медведева, В. В. Федосеева гэгшэд энэ хугасаа соо зургаан һарын түсэб дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ.

Иимэ эдэбхитэй, ажалша бэрхэ хүнүүдэй оролдолгоор, үүсхэл эдэбхеэр лэ амжалта туйлагдана бшуу. Тиигэжэ 1981 оной түрүүшын кварталай ажалай дүнгөөр манай комбинадай коллективтэ РСФСР-эй Текстильнэ промышленностиин министерствын ба тус һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг, мүн КПСС-эй Октябрьска райкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн. Мүн РСФСР-эй Текстильнэ промышленностиин бригадануудай хоорондын дэлгэрһэн мүрысөөнэй 1980 оной дүнгөөр Пелагея Даниловна Мочалкинагай ударидадаг нооһо ээрэгшэдэй бригадада «Үндэр ашаг үрэ туйладаг бригада» гэһэн нооһо һамналгын аппарадуудай оператор Галина Викторовна Афейчугта, мүн нооһо ээрэгшэ Валентина Алексеевна Степановада «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэнүүд олгогдоо бэлэй.

Мүнөө комбинадай коллектив дотор арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб, уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын, ажалайнтаа ашаг үрэ, шанарые эрид дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөөн эршэдэн дэлгэрэнхэй. Бальжима Эрдынеевна Аюшиевагай ударидадаг нооһо илгагшадай, Юлия Александровна Александровагай хүтэлбэрилдэг утаһа томогшодой бригадануудай гаргаһан «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабарине—4 жэл соо» гэһэн үүсхэлые комбинадай табан зуун хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байна. 25 бригада «Ашаг үрэ, шанарай табан жэлдэ—хүдэлмэришэдэй бата найдамтай ажал» гэһэн уряа доро мүрысэн ажаллана. Түрүүшүүлэй иимэ үүсхэл, ульгэр жэшээгээр дэлгэрһэн эршэтэ социалис мүрысөөнэй ашаар ажалай үндэр үрэ дүн туйлагдаха, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариин нэрэтэй солотойгоор түгэсхэгдэхэ байһанда этигэмээр.

Комбинадай үйлэдбэриин гол участогуудай нэгэн бүд нэхэлгын цех болоно. Энэ «Залуу хүдэлмэришэ бүхэндэ—түрүүшүүлэй ажалай бүтээсэ» гэһэн уряа доро дүй дүршэлтэй һурган хүмүүжүүлэгшэд, залуушуул хамта хүдэлдэг.

Ю. БОГОМОЛОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Комбинадай түрүү хяргаһайшалагшадай нэгэн М. Казакова. 2. Эдир бүд нэхэгшэ М. Бадмаева, мастерай туһалагша С. Фёдоров ажал дээрэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МАЛ АЖАЛ—онсо тухала һалбари

ТЭЖЭЭЛ— ХАМАГАЙ ЭХИН

Чувашай Яльчикска районой «Слава» колхозой ажалшад Черкасска областиин малшадай үүсхэлые дэмжэн, энэ табан жэлдэ мяха ба һү үйлэдбэрилгые гурбанай нэгэ хубяар дээшэлүүлхые шиидэнхэй.

— Имагтал тэжээлэй баазые бэхижүүлжэ, манай ажахынууд урдаа табиһан зорилгонуудаа шиидхэжэ шадаха байна,—гээд Чувашай хүдөө ажахын министр В. Дубинин хэлэнэ.—Автономито республика дотор хаа хаанагүй таряалангай бүридэл шэнээр хаража үзэгдөө. Горохой, орооһото-бобово ургамалнуудай, түмһэтэ тэжээлэй, олон жэлэй ногооной таригдадаг талмай ургэдхэгдөө юм. Бүхы районуудай полинууд дээрэ рапс түрүүшынхеэ ехээр таригдана.

Уһалагдадаг газар дээрэхи тэжээлэй ургамалнуудай таряалан мүн лэ ургэдхэгдэнэ. Гансахан мүнөө жэл мелиораторнууд 1800 гектар һайжаруулагдаһан бэлшээри ашаглалгада тушааха юм.

Тэжээл үйлэдбэрилгэ промышленна үндэһэ һуурида табигдана. Колхоз, совхозуудта тусхай шэглэлтэй 655 звено хүдэлнэ.

Чувашай колхоз, совхозуудта тэжээлэй 1300 цех ба кухни хүдэлнэ. Мүнөө жэлэй үбэлжэлгын хүшэр хүндэ байдалда тэдэнэр һайнаар хүдэлжэ, хамтын малай тоо толгойе бүрин бүтэн ондо оруулхада туһалһан байна. (ТАСС).

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй манай «Одон» ательегэй коллектив КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые халуунаар дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа һэн. Ательенүүдэй болон цехүүдэй дунда үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 1-дэхи кварталай дүнгөөр манай одонойхид хоёрдохи һуури эзэлжэ, «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэйнгээ дамжуулгын вымпелдэ, мүнгэн шанда хүртөө юм. Харин апрель, май һарануудай дүнгөөр түсэбөө 109,3 процент дүүргэв. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 2700 түхэригэй хубсаһа хунар оёо. «Дурадхалнуудай ба һанамжануудай дэбтэртэ» бэшэгдэһэн һайнние хүргэһэн сэдьхэлэй дулаан үгэнүүд халаа манай эсхэгшэдэй, оёдолшодой хэһэн ажалай эрхим шанарые гэршэлнэ. Бэедэнь тон тааруу хубсаһанай бүтэхэдэ, хүн баярлажа, сэдьхэлэй баяр хүргэнэ гээшэ. Манай ательедэ эрэшүүлэй гадар хубсаһа оёдог Ф. Ю. Минулинагай хүтэлбэрилдэг бригадада КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгуулагдаа бэлэй. Тус бригада жэлэй эхинһээ хойшо ходоол һайн дүнгүүдые туйлана. Энэ халаа нүхэр Ф. Ю. Минулинагай хүтэлбэрилдэг эбтэй эетэй, «нэгэ хүн бултанай түлөө, булта нэгэ хүнэй түлөө» гэһэн ёһо гуримаар ажалладаг коллектив мүн. Тэдэнэр бэе бэеынгээ түлөө һанаагаа зободог, бэе бэедээ арга шадалаараа туһалдаг зантай юм. Энэ һ а й н һайхан ё һ о г у р и м ы е бидэ бүхы брагиданууднаа, цехүүдтээ нэбтэрүүлхые оролдодогбди. Фирдаус Юсуповна Минулинагай бригада мүнөөшье түрүү зэргэдэ. Энэ коллектив Хүндэлэлэй грамотануудта нэгэнтэ бэшэ хүртэһэн байха.

Эхэнэрнүүдэй гадар хубсаһа эсхэдэг А. П. Данилова 1981 онойнгоо түсэбые СССР-эй Конституциин үдэр болотор дүүргэхэ гэһэн эдэбхи үүсхэл гаргаад, мүнөө 1981 оной июль һарын тоосоогоор хүдэлнэ. Эрэшүүлэй хубсаһа оёдог Любовь Михайловна Труфанова түсэбөө һара бүри 130—140 процент дүүргэнэ. Тиихэдээ оёһон хубсаһаниинь өө мөөгүй байдаг, һайшаалда хүртэдэг. Г. Г. Ревинагай халаан май һарынгаа түсэбые 113 процент дүүргээ гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 1500 түхэригэй хубсаһа оёо. Эхэнэрнүүдэй гадар хубсаһа оёдог Валентина Ильинична Михайловагай, Н. И. Первушинагай толгойлдог комсомол-залуушуулай бригада мүн лэ һайн үрэ дүнгүүдые туйлана.

Ательегэймнай хубсаһа эсхэгшэд А. П. Данилова, В. М. Грошева, П. А. Макковеева гэгшэд энэ талаар республиканска семинар үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Олон модель тэдэнэр зохёожо нэбтэрүүлһэн байна.

Л. ЧЕБАКОВА,
«Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй «Одон» ательее даагша.

ОНОЛ АРГЫЕНЬ ОЛОНХОЙ

Репортаж

Дээдэ-Бургалтайһаа өөдөө хадалиг, тайгалиг газар тээшэ зурыһан ульгам сүлөө харгыгаар табилуулхадамнай, хүхын дуунай аялга сууряатан зэдэлжэ, оршон тойронние бүри илдам гоё болгоходол гэнэ. Хүдөө нютагай арюухан байгаалиие һайхашааһаар хүрэхэ газартаа хүрэбэбди. «Мир» колхозой нэгэдэхи отделениин һү һаалиин комплексын коллектив отделениин түбһөө хорин табан модоной зайда оршодог Горхон гэжэ газарта зуһадаг юм. Тоолоод үзэхэлэмнай, эндэ һаалишадай, мал адуулагшадай, тугалшадай байдаг 15 гэр, тээ саанань малай байра харагдана. Үнеэд бэлшээридээ туугдажа гаргагданхай, аали намдуу, тансал үхибүүдэй шаг шууяа табилдан наадахань дуулдана. Дүтэлжэ ерэхэдэмнай, нэгэ гэрэй хажууда залуушуул сугларанхай, газаахи, досоохиниень сэбэрлэжэ, ханыень сагаадажа байба.

—Майн 10-даар ишэ нүүгээ һэмди. Байра байдалаа түбхинүүлэнхэйбди. Мүнөөдэр энэ улаан булангаа шэмэглэхэмнай гээшэ. Залуушуулнай олошороо. Наһатайшье хүнүүд ажабайдалһаа гээгдэхэ дурагүй, —гэжэ тус фермые даагша С-Д. Ж. Пансалова хөөрөөгөө эхилбэ.

— Тиимэл даа, бүхы амжалтанууд эмхидхэл, хүмүүжүүлгэһээ эхитэй ха юм, — гэжэ абаһаар дэмжэбэбди.

Иигэжэ һанамжаа хубаалдаһаар байтарнай, энээхэн бодолнай бүри зүйтэй боложо, һүүлэй һүүлдэ хөөрэлдөөнэймнай гол утаһан болошобо. Ушарынь гэхэдэ, тус фермэ арбадахи табан жэлэй туршада һү үйлэдбэрилгөөр онсо шалгараа гэхын аргагүй. Зарим үедэ түсэбэй дүүргэлгэ даншье һаа бирагүй байдаг һэн. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлэй туршада 4700 центнер һү һаажа, гүрэндэ тушааха түсэбтэй һаа, энээнээ оройдоол 3564-дэ хүргэһэн байна. Харин мүнөө жэлэй дүнгүүдые абаад хараа һаа, һара бүриин түсэб заатагүй 108—110 процент дүүргэгдэжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо коллективэй ажал хэрэгүүдтэ хараа байса хубилалтанууд болонхой. Энэ хадаа нэн түрүүн коллективэй журам һайжаруулгаһаа эшэ үндэһэтэй ха юм гэжэ ойлгобобди. Сэрэн-Долгор Жамбаловнагай фермые даагшаар томилогдоһонһоо хойшо тиимэшье үни саг үнгэрөөдүй юм. Анхан сагта энэ тушаалда хүдэлһэн, дүй дүршэлтэй, эмхидхэлшын ульһа шадабаритай тула хүдэлмэриеэ урагшатайгаар ябуулха онол аргануудые бэдэрээ, түрүүшын үдэрһөө каднүүдые һурган хүмүүжүүлхэ, тонтонижуулха хэрэгтэ анхаралаа хандуулаа. Журам, гурим саг үргэлжэ хазагайруулдаг һаалишадые ажалһаа гаргахашье ушар болоо һэн. Тиин техническэ мэргэжэл олгодог Петропавловскын хүдөөгэй училищи дүүргэжэ, машинаар үнеэ һаадаг оператор мэргэжэлтэй болоһон басагадые, мүн дунда һургууляа дүүргээд, түрэл колхоздоо хүдэлхэ дуратайшуулые ажалда абаһан байна.

Эдэнэрэй коллективтэ ададажа, шэлэһэн замаараа урма зоригтойгоор дабшаха хэрэгтэнь аха нүхэдын — түрүү һаалишад Г. Л. Лубсандашиева, М. Д. Будаева, бусадшье ехэл туһаламжа үзүүлдэг, сэнтэй зүбшэл заабари үгэдэг. Иимэ хүнүүдэй ульгэр жэшээдэ анхарангүй байжа болохо аал? Г. Л. Лубсандашиева үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 3111 килограмм һү һаажа, районойнгоо түрүү һаалишадай зэргэдэ жагсаа һэн. Мүнөө тэрэнэй өөрын басаган, комсомолка Хандама Лубсандашиева эхынгээ эдэбхи үүсхэлые халан абажа, тэрэнэйнгээ зүргөөр урагшаа зоринхой.

— Өөһэдөө шэнэ халаниие бэлдээгүй һаамнай, хэмманда бэлэн хүниие үгэхэгүй даа. Юрын халаан бэшэ, харин найдамтай халаан хэрэгтэй бшуу, —гэжэ фермые даагша һанамжаяа үргэлжэлүүлнэ.

Тиимэһээл һаалишадай дунда ябуулагдадаг политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие шангадхаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдадаг болоо. Энэ талаар колхозой партиин организациин секретарь В. Н. Са[…]данов, отделениие эрхилэгшэ Д. Д. Бадмаев, мүн С-Д. Ж. Пансалова гэгшэд хүтэлбэрилхы хүсэеэ нэгэдхэжэ, нэгэн һаналтайгаар хүдэлхэ гэжэ шиидэһэниинь һайшаалтай. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар коллективэй зорилгонууд тухай, мүнөө үеын һаалишанай ажалда эрилтэ хэрэглэмжэ тухай халуун хөөрэлдөөн болоо. Колхозой түбһөө политинформаторнууд ерэдэг, мүн һаалишад өөһэдөөшье бэлдээд, уласхоорондын ажабайдал тухай хөөрэлдөө үүсгэдэг байха юм.

Комплексдо дүшөөд шахуу хүн хүдэлдэг. Һаалишадһаа гадна, тугалшад, мал адуулагшад, электромеханик, тракторист, тоо бүридхэгшэ гэхэ мэтэ олон ондоо мэргэжэлтэйшүүл бии ха юм. Тиимэһээл эдэнэрэй хоорондо бэе бэеэ ойлголсон, эбтэйгээр ажаллажа эхилые дэмжэхэ, сүлөө сагынь ашатай түбхинүүлһэн тайтаар үнгэргэхэ шухала болоно бшуу. Коммунис ажалай тусхай һургуули хидхэгдэхээр хараалагдана.

Эдэ бүгэдэһөө гадуур материальна урмашуулга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Арбан үдэрэй үнгэрхэдэ, саг үргэлжэ дүнгүүдынь гаргагдаад, түсэбөө үлүүлһэн хүн […]мэлтэ түлбэридэ хүртэдэг болоо. Мүн лэ журам гурим сахилга, нийтын ажабайдалда хабаадалгань […]раада абтадаг.

...Хөөрэлдөөтөө түгэсхэжэ байха үедэмнай улаан булангаа сагаадажа, угаа дүүргэһэн залуу һаалишад Дулма-Сэрэн Цыренова, Дулма-Ханда Чойдорова, Хандама Лубсандашиева, Баярма Цыренова гэгшэд дүтэлжэ, иигэжэ хэлээ: «Комсомолойнгоо хүдэлмэриие һэргээхэ зорилготойбди. Хатар наадан болоно, концертнүүдшье табигдаха байха».

Шэнэ табан жэлэй эхинһээ шэнээр ажалаа эмхидхэжэ, ульһа залияа бадарагаһан коллективэй гэшүүд ажал хүдэлмэриингөө онол аргые олонхой, саашадаа […]га боломжонуудаа гүйсэд дээр хэрэглэхые оролдохо дамжаггүй.

Г. ДАШЕЕВА,
манай корр.

АЛАС ДУРНЫН хизаарта

ТАСС-ай КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮДЭЙ МЭДЭЭСЭНЭ

ЗЕЙСКЭ ГЭС ТУҺАЛБА

Зейскэ леспромхозой хүдэлмэришэд навигациин эхилһэнһээ хойшо түсэбөөр хараалагдаһанһаа гурбанай нэгэ хубяар ехэ модо уһаар ябуулба. Урдань эндэ иимэ эршэтэйгээр хүдэлдэггүй һэн.

Зейскэ гидростанци һалануудые бэлдэлгые горитойгоор түргэдхэхэ арга олгоһон байна. Ехэ шэрүүн хүйтэндэшье хаалтаһаа доошоо хэдэн арбаад километртэ уһан хүрэдэггүй юм. Тиимэһээ үшөө үбэл байхада хүдэлмэришэд модо урадхуулхые бэлдэжэ эхилээ һэн. Зея мүрэнэй адагай мүльһэнэй хайлахатай адли бэлэн болоһон һаланууд хойно хойноһоо ябуулагдажа эхилээ.

Энэ зундаа Амарай областиин модо бэлэдхэгшэд Амар, Зея болон Бурей мүрэнүүдээр миллионһоо үлүүтэй кубометр модо урадхуулха болоно гээд ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэһэн байна. Түсэбөөр хараалагдаһанһаа 10 мянган кубометрээр ехэ модон май һарада уһан замаар ябуулагдаа.

Благовещенск.

СТУДЕНТНҮҮДЭЙ ПОЛИ

Примориин хүдөө ажахын институдай «Механик» гэжэ конструкторска бюрогой эдэбхитэд-студентнэр хартаабха тарижа ургуулгада хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэнүүдые нарижуулан һайжаруулһан байна. Жэшээнь, тэдэнэр далангуудые татахадаа, газар дорохи уһые урадхуулха түхеэрэлгээр тэдэниие хангаһан байна. Тиигэжэ хартаабхын эшэ үлүү шииг нойтонһоо хохидохоёо болинхой.

Студентнүүдэй туршалгые шалгаһан «Дубинский» совхоздо хартаабхын ургаса хоёр дахин шахуу дээшэлээ юм. Тиигэжэ нёдондо жэл ажахы 200 мянга гаран түхэригэй олзо оршо абаа. Харин конструкторска бюрогой гэшүүд студентнүүдэй конструкторска бюронуудай бүтээлнүүдэй бүхэсоюзна харалгада шангай һуури эзэлһэн байна.

Мүнөө жэл ерээдүйн инженернүүдтэ совхозой хартаабхын бүхы поли—465 гектар найдагдаа юм. Нарижуулан һайжаруулагдаһан машинануудай чертежнүүд болон хартаабха тарижа ургуулха технологическа картанууд Алас-Дурнын бусад олохон ажахынуудта үгтэнхэй. Энэнь хартаабхын ургаса дээшэлүүлхэдэ туһа нэмэри болохо бшуу.

Уссурийск.

ТОН ШУХАГ ХУША

Биробиджанай ой модоной ажахын хүдэлмэришэн А. Коренюк ехэ азатай байба. Хүрэхэнь хэсүү тайга соо тэрэ 40 гаран метр үндэр, ехэ бүдүүн хуша олоһон байна. Мэргэжэлтэдэй һанамжын ёһоор, тэрэнь 500 жэлтэй модон байшоо.

Иимэ томо мододые элитэ гээд нэрлэдэг юм. Ой модоор баян Хабаровска хизаарта оройдоол 50 иимэ модон элирүүлэгдэнхэй. Иимэ томо мододой бүхэли тужануудые ургуулжа болохо юм гэжэ Биробиджанай үрэһэнэй станциин хүдэлмэрилэгшэд тоолоно. Жэл бүри тус станцида зуугаад мянган модоной эшэ ургуулагдадаг. Оронойн ой модоной олохон ажахынууд эндэһээ хушын эшэнүүдые худалдажа абаһан байха.

Биробиджан.

ЭЛҮҮР ЭНХЫН ПАСПОРТНУУД

Владивостогой судна заһабарилгын заводой профсоюзай эдэбхитэд элүүр энхын программа зохёон табинхай. Коллективэй бүхы гэшүүдэй медицинскэ харалгын дүнгүүд тус программын үндэһэ һуури болоһон байна гээд ТАСС-ай корреспондент дамжуулна. Судна заһабарилагша бүхэндэ мэргэжэлтэдэй тодорхой заабаринуудтай элүүр энхын паспорт бэшэгдэнхэй.

Заводой цехүүдтэ дулаан, сэбэр агаартай байлгахые оролдодог. Заводой газар дээрэ оршодог санатори-профилакторидо амарха графигые нарннаар сахихын түлөө һалбаринуудай хүтэлбэрилэгшэд харюусадаг байна.

Хүнүүд тухай гаргадаг анхарал оролдолгын дүнгүүд харагдажа эхилээ. Предприяти дээрэ мэргэжэлтэй холбоотой үбшэн, хүйтэ абажа үбдэхэ ябадал байхаяа болёо.

Владивосток.

АРКТИКАДА ОВОЩ УРГУУЛНА

Арктикын шэрүүн шанга эрхэ байдалдашье үгэрсын болон помидорой үндэр баян ургаса абажа болохо юм гэжэ Валькумей тосхонһоо Певекскэ ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай теплицын хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэл харуулба. Хойто мүльһэтэ океанай эрьедэ оршодог шэл хушалтатай огородой мянган дүрбэлжэн метр түд бүриһөө тэдэнэр 20 ба тэрээнһээ дээшэ килограмм овощ суглуулна.

Сэбдэг хүйтэн газарташье дамжуулна. Шэнэ газарые хамһабариин ажахынуудые хүгжөөхэдэ зүйтэй гэжэ Чукоткын промышленна бусад предприятинуудай коллективүүдые нютагай овощ ургуулагшадай жэшээ үнэншүүлбэ. Билибинскэ ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай «Стадухино» гэжэ холын урхай дээрэ огород тарижа эхилээ. Үхибүүдэй саадуудта, горнягуудай санаторидо, хүдэлмэришэдэй столоводо тэдэнэр ургасаяа эльгээдэг.

Чукоткын ба Колымагай предприятинуудта 100 гаран хамһабариин ажахынууд бии. Жэл бүри 6 мянган тонно һү, мянга гаран тонно мяха, 3,5 миллион тонно үндэгэ тэндэһээ абтадаг юм.

Магадан.

ШЭНЭ ГАЗАРЫЕ НЭЭГШЭДТЭ ЗОРЮУЛАГДАНА

Ород хүнүүдэй Амар шадарай газар дайдые ашаглажа эхилһээр 335 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Поярковско уншалганууд» эхилбэ гээд ТАСС-ай корреспондент дамжуулна. Шэнэ газарые нээһэн хүнэй нэрые зүүжэ ябадаг районой томо түб—Поярковко тосхоной хүн зондо лекцинүүд уншагдана. 1646 оной зун Василий Поярков түрүүтэй хэдэн хасагууд түрүүшынхеэ Амар мүрэниие онгосоор гаталжа, нютагай тунгус яһанай зонтой һайн харилсаа тогтооһон юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо агууехэ мүрэнэй хойгуур нэмжэдэг уужам ехэ хизаар руу ород хүнүүд Сибирьһээ нүүжэ эхилһэн юм. Амар мүрэниие зубшан шэнэ сэлеэнүүд бии боложо эхилээ.

Зунай туршада бүхы районуудта, областиин һуурин газар бүхэндэ «Поярковско уншалганууд» үнгэрхэ юм. Эрдэмтэд, партиина болон совет хүдэлмэрилэгшэд хизаарай түүхэ тухай, тэрэниие хүгжөөхэ хараа түсэбүүд тухай ажалшадта хөөрэжэ үгэхэ байна.

Поярково,
Амарай область.

РЕСПУБЛИКЫН СОЁЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨНҺӨӨ

ЗОРИЛГОНУУД БА ХАРЮУСАЛГА

СОЁЛ-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн һаяхан Улаан-Үдэдэ боложо, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь **А. А. Бадмаев** «Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүд ба республикын соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд» гэһэн асуудалаар илтгэл хэлээ, совет хүнүүдые сурталтай бодолой, гурим заншалтай талаар, һайн һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ соёлой, искусствын үүргын аргагүй ехэ байһые тэмдэглэһэн байна.

Энэ үүргые улам дээшэлүүлхэ, городой ба хүдөөгэй хүн зоной ажабайдалые адли дүй болгохо, илангаа хүдөө нютагуудта соёлой эмхи зургаануудай материальна базые бэхижүүлхэ тушаа партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүд [illegible]

—Эдэ шиидхэбэринүүдые сүм бэелүүлхын тула манай республикын соёл-гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй оролдолго [illegible] —гэжэ нүхэр А. А. Бадмаев тэмдэглэбэ. — Өөһэдынгөө ажал хэрэгтэ харюусалга ехэтэйгээр хандадаг соёлшод республика дотор олон. Ямар клубта, соёлой байшанда, библиотекэдэ бэрхэ хүн хүдэлнэб, тэрэ газар [illegible] нэн түрүүн хүдөөгэй газараа суурхулна. Жэшээнь, Баргажанай районой Онёогой, Зэдын районой Дэрэстэйн, Сэлэнгын районой Юрөөгэй, Загастайн, Захааминай районой Шэрэнгын районой, Хяагтын районой Новодесятниковой, Хиранай-Адагай, Мухар-Шэбэрэй районой Калиновкын, Улаан-Үдын районой Тарбагатайн клубууд, Бэшүүрэй районой Бага-Куналейн соёлой комплекс, Загарайн районой [illegible], Улаан-Үдын 575-дохи ба 572-дохи [illegible] поездын, авиазаводой, шэлэй заводой болон бусад соёлой байшангууд, клубууд түрүү зэргэдэ ябана. Эдэ байшангуудай хүдэлмэри юугээрээ илгарнаб? [illegible]

Һүүлэй үедэ соёлой байшангуудта, клубуудта экономическа ба [illegible] лекторинууд хүдэлнэ. Энэ ехэ туһатай үүсхэл гэжэ мэдээжэ. Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын, Бэшүүрэй районуудай колхоз, совхозуудай клубуудта болон соёлой байшангуудта [illegible] олон хүнэй хабаадалгатайгаар хүдэлнэ. Тиихэдэ Баргажанай, Хориин, Түнхэнэй районуудай зарим ажахынуудай клубуудай, соёлой байшангуудай дэргэдэ социалис мүрысөөндэ илагшадай түрүү дүй дүршэлтэй танилсалгын хэшээлнүүд ябана һайнаар үнгэргэгдэнэ. Энэ мүн лэ ехэ туһатай үүсхэл гээшэ.

Республикын бүхы ажахынуудай клубууд болон соёлой байшангуудта хүдэлмэришэн ангида, газар ажал эрхилэгшэдэ, тэрэшэдтэ, малшадта зорюулагдаһан үдэшэнүүд ёһотой һайндэрэй шэнжэтэйгээр үнгэргэгдэнэ.

Хүн зоной амаралтые яажа һайнаар, һонирхолтой, удхатайгаар үнгэргэхэб гэһэн асуудал һүүлэй үедэ улам хурсаар, эрилтэ ехэтэйгээр табигдана. Улаан-Үдын ба районуудай түбүүдэй клубууд, соёлой байшангуудай амаралтын үдэрнүүдтэ [illegible] эмхидхэгдэнэ. Олонхи ДК-нуудта элитэ хүнүүдэй ажал ябуулгада зорюулагдаһан үдэшэнүүд, элдэб темээр уншагшадай лекцинүүд, этическэ темэдэ хөөрэлдөөнүүд, асуудал ба харюугай үдэшэнүүд гэхэ мэтэ ажал ябуулганууд эмхидхэгдэнэ. Хойто-Байгалай, Баунтын, Улаан-Үдын районуудай соёлой гуламтанууд энэ талаар түрүү зэргэдэ ябана.

— Республика доторнай уран һайханай фестиваль, харалга, конкурснууд саг үргэлжэ болохо байдаг гэшэ, —гэжэ нүхэр А. А. Бадмаев элидхэлдээ тэмдэглэбэ. Буряадай АССР-эй бүхы клубууд болон соёлой байшангуудта хамта дээрээ 4,5 мянган уран һайханай коллективууд ба кружогууд бии гэжэ тоологдоно. Тэдэнэй хамта 90 мянга гаран хүн хабаадана. Жэшээнь, 1980 ондо уран һайханай коллективуудай хүсөөр 25 мянга гаран концерт, зүжэг харуулһан байна.

Уран һайханай хүдэлмэриин манлайда ябадаг «Багульник» (мяха-консервын комбинат), «Байгалай толон» (авиазаводой ДК), «Сибириин угалзанууд» (техническэ мэргэжэлэй һургуули), «Байгалай долгинууд», (Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институт), Буряадай хоровой бүлгэмэй коллективууд, ЛВРЗ-гэй соёлой байшангай ба түмэр замай Улаан-Үдэ станциин депогой, Хэжэнгын ба Сэлэнгын буряад арадай, Шара-Голой ба Зэлтэрын хорууд, эхэнэрнүүдэй «Яруунаа» гэжэ вокальна, Оронгын, Алсагай, Хяагтын районой Алтайн соёлой байшангай ансамбльнууд, авиазаводой, шэлэй заводой соёлой байшангай духовой оркестрнууд, Северобайкальскын вокально-инструментальна ансамбль, Сэлэнгын районой «Селенгинскын» совхозой «Хоолосхон» гэжэ агитбригада, Барханай ба Дэрээнэй арадай театрнууд, Серовой нэрэмжэтэ соёлой байшангай кукольна театр, Хойто-Байгалай районой Кичерын «Залуу гварди» гэжэ арадай театр болон бусад коллективүүдые нэрлэхэдэ урматай.

Арадай соёлой университедүүдэй тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Мүнөө хамта 38 университет ба тэдэнэй 28 филиал тоологдоно. Эндэ хамта 5 мянга шахуу хүн һурана.

Малшадые соёлой талаар хангаха асуудалда элидхэлшэ тогтожо, иигэжэ хэлэбэ:

— Энэ хэзээдэшье хурса асуудал байһаншье, байхашье. Автоклубууд, соёлой агитбригаданууд энэ асуудалда ехэ анхарал хандуулна. Хамта 4 мянга гаран газарта республикымнай малшад ажаллана, ажаһууна. Мүнөө тэдэнэр соёлой талаар булта хангагдана гэжэ хэлэхэдэ болоно.

Манай республика дотор хамта 1227 библиотекэ бии гэжэ тоологдоно. Хамта 700 мянга гаран уншагшад библиотекэһээ номуудые абана, энэмнай республикын хүн зоной 80 гаран процентнь болоно. Библиотекэнүүдые түбэй гуримда оруулха ажал дүүрэнги. Мүнөө библиотекын 21 түб хүдэлнэ. Мүнөө үедэ партиин XXVI съездын материалнуудые үргэн олондо туһа ехэтэйгээр, гүнзэгыгөөр нэбтэрүүлхэ ажал хаа хаанагүй ябуулагдажа байнхай.

Хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ музейнүүдэй үзүүлдэг үүргэ баһал ехэ байха юм. Арбадахи табан жэлдэ хамта 2 миллион шахуу хүн зон музейдэ ороһон байна. Жэшээнь, музейн экспозициин геройнуудтай залуушуулай уулзалганууд, партиин болон ажалай ветерануудтай, эрдэмэй, соёлой мэдээжэ түлөөлэгшэдтэй болодог уулзалганууд, музейн зал соо үхибүүдые пионертэ абалга, тематическа лектори гэхэ мэтэ ажал ябуулгануудай нүлөө ехэтэй байдагынь элитэ. Арбадахи табан жэлдэ уран зурагай стационарна 150-яад выставкэ эмхидхэгдээ. Тэдэнэй тоодо «Бидэ БАМ баринабди», «Буряадай АССР-эй арадай ажахын түйлалтанууд», «В. И. Лениинэй түрэһөөр 110 жэлэй алдарта ойн» гэхэ мэтэ выставкэнүүдые нэрлэлтэй.

Республикын түүхын ба соёлой 1100 хүшөө гүрэнэй харуулһан доро абтанхай. Энэмнай манай үхибүүдые, залуушуулые революционно, дайшалхы ба ажалай баатаршалгануудай жэшээ дээрэ хүмүүжүүлхэ арга нүхэсэл болоно гэшэ.

—Һүүлэй арбан жэл соо республикын соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй тоо гурба дахин олон болоо. Гэбэшье манай республикын соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри һаһаһанда хүрэнэгүй, — гэжэ элидхэлшэ хэлэһэн байна. — Партиин XXVI съездын һүүлээр энэ асуудал илангаа эли, хурса болоо.

Юу хэлэхэб, үшөөл олон клубууд муугаар хүдэлдэг зандаа. Эндэ Баргажанай районой Телятниково, Үрэжэл, Соёл, Бага-Үүрэг, Баунтын районой Ципикан, Баунт, Россошино, Кабанскын районой Корсаково, Береговая, Посольск, Хэжэнгын районой Михайловка, Могсохон, Сэлэнгын районой Цайдам, Поворот, Хяагтын районой Ивановка, Субэктэ, Улаадай, Полканово гэхэ мэтын һууринуудай, Хориин, Худанай, Еловско, Шулуутайн леспромхозуудай, Суулгын, Борьёогой совхозуудай клубууд болон соёлой байшангуудай хүдэлмэриие хангалтагүй гэжэ сэгнэхээр. Эдэ дурдагдаһан клубуудта жэлдээ 2—3 лекци, һайндэрнүүдэй болоходо, тэдээндэ зорюулагдаһан үдэшэнүүд болоо һаа, болоод гү, али болоһон нэрэ зүүгээд лэ дүүрэнэ.

Юундэ зарим клубууд муугаар хүдэлнэб? Нэгэдэхеэр, соёлой гуламтануудай материальна үндэһэн һула байна. Хоёрдохеор, клубууд муу, хуушанай гэр соо түбхинэнхэй. Республикын бүхы клубуудай дүрбэнэйнь нэгэ хуби алибаа кружогой ажал ябуулха арга боломжогүй байна. 180 клубта пеэшэн түлижэ дулаасуулагдадаг. 140 клубта капитальна заһабарилга хэгдэхээр болоо.

Улаан-Үдэдэ клубууд мүн лэ үсөөн. «Электромашина», «Теплоприбор», прибор бүтээлгын, ЗММК, БМДК болон бусад томо-томо заводууд, комбинадууд өөһэдын соёлой гуламтагүй байһан зандаа.

—Хүдөөгэй соёлой гуламтануудта хүдэлмэрилдэг зоной 40 процентнь—тусхай мэргэжэлтэд. Зүүн-Сибириин соёлой институт, Улаан-Үдын соёл-гэгээрэлэй болон Хяагтын хүгжэмэй училищинуудые жэл бүри яһала олон хүн дүүргэжэ, хүдөө нютагуудта ажаллахаар эльгээгдэнэ. Теэд тэдэнэй зариманиинь али болохо шалтагаанаар ажалһаа гарадаг байна. Баргажанай, Бэшүүрэй. Яруунын, Захааминай, Сэлэнгын, Хойто-Байгалай районуудта хүдэлхөөр эльгээгдэһэн залуу мэргэжэлтэдэй ажалһаа гараха ушар илангаяа олон, тиимэһээ нарибшалан бодожо үзэхөөр байна, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Ажалшадай сүлөөтэй сагыень удха түгэсөөр үнгэргэхэ гээшэ соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго. Энэ зорилго сүм бэелүүлэгдэхэ ёһотой. Иигэжэ манай парти һургана бшуу.

Удаань элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ эхилжэ, хамта юһэн хүн тэрээндэ хабаадаба.

— Профсоюзай клубуудта болон библиотекэнүүдтэ ехэ анхарал хандуулагданагүй, — гэжэ профсоюзуудай областной соведэй секретарь **Л. Л. Болдонов** хэлэһэн үгэ соогоо тэмдэглэбэ. — Жэшээлхэдэ, республикын соёлой министерствын соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин научно-методическа центр хүргэхэ ёһотой туһаламжаяа мууса үзүүлнэ. Соёлшодой эрилтэнүүдые хангаха талаар олон дутагдал бии.

Удаань Бэшүүрэй түбэй библиотекын директор **Л. И. Брызгалова**, Мухар-Шэбэрэй райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагые даагша **Г. С. Доржиева** гэгшэд зүблөөндэ хабаадагшадые өөһэдынгөө ажал хэрэгүүдтэй, дүй дүршэлтэй танилсуулһан байна.

— Охин-Булагай, Шэбэртын библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд уншагшадтаяа элдэб олон, һонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэнэ, — гэжэ нүхэр Л. И. Брызгалова хөөрэбэ.

— Арадай уран һайханай «Багульник» гэжэ ансамбль хорин табан жэлэйнгээ ойе угтаа. Гэбэшье бидэнэй ажалда һаад ушаруулдаг юумэн бии. Жэшээнь, мяха-консервын комбинадай Соёлой ордондо заһабарилга хэгдээгүй, һайнаар найруулан табиһан буряад хатарнууд үсөөн, — гэжэ «Багульник» ансамблиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ, РСФСР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ **Т. А. Полозова** хэлэбэ.

Улаан-Үдын районой Тарбагатайн соёлой байшангай директор **Р. В. Баннова** соёлшодой зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, коллективэйнгээ арбадахи табан жэлдэ түйлаһан амжалтанууд тухай мэдээсэбэ.

—12 клуб, 121 улаан булан, 18 библиотекэ БАМ-ай Буряадай участогта тоологдоно, — гэжэ Забайкалиин транспортна харгы баригшадай профсоюзай райкомой культурын таһагые даагша **И. В. Фомин** үгөө эхилбэ. — Һүүлэй жэлнүүдтэ «Би—барилгын эзэнби», «Бидэ БАМ баринабди» гэһэн тематическа үдэшэнүүд, уран һайханай харалганууд үнгэргэгдөө. Тон һаяын сагта соёлой 3 байшан баригдажа, ашаглалгада үгтэхэнь. Тиимэһээ мэргэжэлтэд хэрэгтэй болохо байна.

Серовой нэрэмжэтэ соёлой байшангай дэргэдэхи кукольна арадай театрай режиссёр **В. А. Пестерев** трибунада гаража, республикын арадай театрнууд ба драматическа коллективүүд КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтажа, республикын 26 театрнууд **арадай** гэһэн нэрэеэ гэршэлээ, 6-ниинь **лауреат** гэһэн үндэр нэрэтэй болоо гэжэ мэдүүлбэ.

Республикын соёлшодой зүблөөн дээрэ Баргажанай районой Онёогой соёлой байшангай директор **В. Р. Шангина**, авиазаводой «Рассвет» гэжэ соёлой байшангай директор **Л. И. Яковлева** гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Зүблөөн дээрэ нэгэ талаһаа республикын соёлшодой һүүлэй жэлнүүдтэ түйлаһан амжалтануудые, нүгөө талаһаа, ямар юумэн хэгдэхэ ёһотой аад, хүсэндөө гүйсэд хүрөөгүйб, манай ажал хэрэгтэ юун дутууб гэжэ тодоор харуулагдаба.

Соёлой талаар хүн зониие хангаха гээшэ һүүлэй үедэ улам хурса, эрилтэ ехэтэй боложо байнхай. Өөрынгөө зохёохы ажалаар хүнүүдые һонирхуулха, сэдьхэл зүрхыень татаха гээшэ мэргэжэлтэ соёлшын нангин уялга болоно. Мүнөө республикын айл бүхэндэ сэнхир экранай гэрэлтэжэ байхада, клуб болон соёлой байшанда хүн зониие олоор суглуулха, һонирхуулха гэбэл, соёлой хүдэлмэрилэгшэд ганса оролдолго гаргаха бэшэ, мүн эрдэм ехэтэй, дүрбэн тэгшэ бэлэдхэлтэй, ондоо соёлшодой түрүү дүршэлтэй танил байхаһаа гадна, өөрөө үүсхэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэ байха эрилтэтэй бшуу.

Коммунис ёһоор хүн зониие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин үзүүлдэг үүргэ тухай КПСС-эй XXVI съезд дээрэ ехэ хурсаар хэлэгдээ һэн. Съезд дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүд манай республикын соёлшодые габшагай хүдэлмэридэ уряалха ёһотой гэжэ һанагдана.

В. ЮНДУНОВ,
манай корр.

СССР-тэ боложо байгаа МНР-эй Соёлой үдэрнүүдтэ

АРАДАЙ РЕВОЛЮЦИИН АЛДАРТА ОЙДО...

Монголдо арадай революциин илаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан МНР-эй Соёлой үдэрнүүд июниин 9-һөө Советскэ Союзда эхилбэ. Арадай засагай жэлнүүдтэ аха дүү орондо соёлой хүгжэлтэ айхабтар эршэтэй байгаа. Энээн тухай АПН-эй корреспондентнүүд И. Жарский болон А. Чернецкий гэгшэдэй гуйлтаар МНР-эй соёлой министрэй нэгэдэхи орлогшо Ендонгийн ДОРЖСУРЭН хөөрэжэ үгэбэ.

Формооро национальна, удхаараа социалис шэнэ соёл культурые байгуулга хадаа үнгэрһэн жаран жэл соо монгол арадай түйлаһан гайхамшагта илалтануудай нэгэн мүн. 1921 оной революциин үмэнэ манай орон Ази түби соогоо эгээл гээгдэнгинь байгаа гэхэдэ, алдуу болохогүй. Хүн зонойнь оройдоол нэгэ процент үзэг, бэшэг мэдэхэ һэн. Тиихэдэ орон дотор нэгэшье соёлой эмхи зургаан гэжэ байгаагүй. Имагтал Урга (мүнөөнэй Улаан-Баатар) юрэнхы эрдэмэй гансахан эхин һургуули бии бэлэй. Ажабайдалай бүхы шата руу гүнзэгыгөөр шурган оroһон ламын шажан хүн зониие мунхаг харанхыгаар байлгаха гэжэ эрмэлзэдэг һэн.

Арадай революциин илаһан ушар манай ороной саашанхи хүгжэлтын шэнэ замай эхин болоо юм. Тэрэл үедэ социалис шэглэлтэй соёлой хубисхал хэхэ зорилго МНРП арад зоной урда табиһан байна. Тиин эрдэм номгүй байлгатай шанга тэмсэл эхилһэн, арадай гэгээрэлэй шэнэ системэ байгуулагдажа захалһан, мүнөө үеын уран зохёол, искусство болон эрдэм наукын хүгжэлтын үндэһэн табигдаһан намтартай.

Партиин хараалһан энэ программа бэелүүлгэдэ манай ороной хүн зондо Советскэ Союз хэмжээгүй ехэ туһа хүргэһэн гээшэ. Агуу ехэ Лениинэй ороной дэмжэлгэдэ түшэглэн, социалис хүгжэлтын соёлой үндэһэ һуури табиха, мүнөөдэрэйнь амжалтын үндэртэ тэрэниие хүргэхэ арга хангагдаа бшуу. Монголой шэнэ үеын соёл хадаа жэнхэни шэнжэтэй хуушан соёлойнгоо эрхим һайн ёһо заншалнуудые халан абажа, шэнэ удхаар шанаржуулһан, дэлхэйн искусствын хүгжэлтын дүй дүршэлөөр баяжуулһан, совет соёлой дабшалтын гайхамшагта жэшээ дагаһан байна.

Арадай засагай жэлнүүдтэ республика доторнай хэдэн зуун һургуули нээгдээ, тусхай дунда ба дээдэ һуралсалай газарнууд эмхидхэгдээ, үндэһэ яһатанай дундаһаа шэнэ интеллигенци урган гараа. Монголой Наукануудай академи байгуулагдаа. Тэрэнэй бүридэлдэ хэдэн эрдэмшэнжэлгын институдууд, станцинууд, лабораторинууд, бусад эмхи зургаанууд ороно.

Мүнөө манай орон дотор арба гаран мэргэжэһэн театрнууд хүдэлнэ, киностуди, хатар ба дуунай ансамбль, цирк бии. Гадна 400 гаран соёлой ордон ба клуб, 30 гаран музей, хэдэн зуун кино-түхеэрэлгэ тоологдоно.

Арадай засагай жэлнүүдтэ хэблэлэй ажал ябуулга онсо үргэдөө. Жэл бүри дүн хамта зургаан миллион хэһэгээр 700 гаран элдэб ном, брошюра барлагдан гарана. Тиихэдэ 70 гаран янзын газетэ, журнал хэблэгдэнэ. Мүнөө манай ороной гэр бүлэ бүхэн дунда зэргээр 4—5 газетэ, журнал бэшүүлдэг юм. Шэнэ ажабайдалай илан мандалгада хэблэл, радио болон телевидени горитойхон хубитаяа оруулна.

Шэнэ үеын монгол уран зохёолой хүгжэлтэ гайхамшаг. Мүнөө бэлигтэй уран зохёолшод, поэдүүд Д. Нацагдорж, Ц. Дамдинсурэн, Ч. Лодойдамба, С. Удвал, Ч. Гайтав, Ч. Чимид, драматургнууд Д. Намдаг, Л. Ванган, Ч. Ойдов гэгшэдэй номуудые манай ороной алишье нютагта ябахадаа, ороһон лэ айлда харахат. Тэдэ хадаа мүнөө үеын хүнүүдэй ухаан бодолой хүгжэлтын тапаршагүй нэгэ хуоинь болон тодороо бшуу. Тиихэдэ уран зураашад Б. Шарав, Н. Цултэм, Д. Чойдог, У. Ядамсурэн гэгшэдэй бүтээлнүүд арад зоной нюдэ хужарлуулжа байдаг, Композиторнууд Л. Мурдорж, Б. Дамдинсурэн, С. С. Гончигсумла, Э. Чойдог болон бусадай найруулһан аялга дуунууд манай ороной олон үеын хүн зоной сээжын шэмэг болонхой. Н. Цэгмэд, Э. Оюун, Ц. Пурэвдорж, С. Ганбаатар гэгшэдэй уран бэлиг театрта дуратай бүхы зоной сэдьхэл зүрхэ доһолподог юм.

Республикын концертнэ залнууд, театрнуудай ендэрнүүд дээрэһээ монгол авторнуудай зохёолнуудтай зэргэ Бетховеной, Вердиин, Чайковскиин мүнхэ аялгата хүгжэм зэдэлдэг, тэндэ Шекспирэй, Мольерэй, Чеховэй пьесэнүүд найруулагдан табигдажа байдаг.

МНР-тэ уран һайханай самодеятельность һүүлэй жэлнүүдтэ үргэнөөр хүгжөөгдөө. Ансамбль, хоор болон арадай театрнуудай хүдэлмэридэ хоёр зуу гаран мянган хүн хабаадана гэхэ гү, али ороной хүн зоной наймнай нэгэнииь уран бэлигэй замда шалжэнхэй.

Арадай уран бэлигэй заншалта фестивальнууд самодеятельнэ уран һайханай коллективүүдэй ёһотойл һайндэрынь болодог гээшэ. Мүнөө жэл заншалта фестиваль арадай революциин илаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаа.

Һаяхана боложо дүүрэһэн МНРП-гэй XVIII съезд соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй урда харюусалгатай зорилгонуудые табиба. Манай орон дотор социалис общество байгуулхын тула соёлые, искусствые, эрдэм наукые саашадань хүгжөөхэ, хүн зоной дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха ёһотойбди гэжэ съездын делегадууд онсолон тэмдэглэһэн байна. Энэнь тон зүб.

Манай үндэһэн соёлой саашанхи хүгжэлтэ монгол-совет соёлой талаар харилсаа холбоон айхабтар ехэ удха шанартай. МНР-эй бэлиг түгэс уран һайханай коллективүүд Советскэ Союзаар амжалтатайгаар гастрольдо ябажа ерэдэг байна.

Хоёр оронуудай харилсаа холбоондо монгол-совет аха дүүгэй хани барисаанай ёһотой жабхалан мандан хүгжэлтынь гэршэ болодог Соёлой үдэрнүүд онсо удха шанартай юм. Байгша ондо Монголой Соёлой үдэрнүүд СССР-тэ арадай революциин 60 жэлэй гайхамшагта ойн урдахана боложо байһаараа онсо удхатай. Манай уран бэлигтэнэй жаран жэл соо түйлаһан хүгжэлтэ харуулагдахань гээ һаа, алдуу болохогүй.

Монголой соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци ехэ программа бэлдэжэ, аха дүү Советскэ Союзда ерэбэ гээшэ. Делегациин бүридэлдэ совет хүн зондо мэдээжэ дуу ба хатарай Гүрэнэй ансамбль, Арадай армиин дуу ба хатарай ансамбль, Гүрэнэй оперо болон баледэй театрай дуушад, циркын уран бэлигтэн, бусад оруулагданхай.

Манай артистнууд Москвада, Киевтэ, Кишиневто, Алма-Атада, Фрунзедэ, Улаан-Үдэдэ, Эрхүүдэ концертнүүдые табиха юм.

СССР-тэ эхилээд байгаа МНР-эй Соёлой үдэрнүүд хадаа манай уран бэлигтэндэ зохёохы ажалай ехэ һургуули, МНР-эй ба СССР-эй арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаанай саашанхи хүгжэлтын үшөө нэгэ шатань болохо байһандань бидэ батаар этигэнэбди.

(АПН).

Улаан-Баатар.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

КПЧ-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ПРАГА. Чехословакиин Коммунис партиин ЦК-гай пленум эндэ боложо, ЧССР-тэ гүрэнэй засагай зургаануудые һунгаһан бүгэдэ ниитын һунгалтын дүнгүүдые, мүн КПЧ-гэй XVI съездын һүүлээрхи үе соо партийна зэргэнүүдые бэхижүүлгын зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Һунгалтын дүнгүүд тухай КПЧ-гэй ЦК-гай болон ЧССР-эй Национальна фронтын ЦК-гай хамтын мэдүүлгые пленум һайшаагаа. Һунгалта хадаа КПЧ-гэй XVI съездын программые арад зоной һайшаан дэмжэжэ байһанай гэршэ болоо, ЧССР-тэ социализмые саашадань бэхижүүлхэ, социалис демократиие хүгжөөхэ, гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадай хабаадалсалгые үргэдхэхэ, уласхоорондын оршон соо Чехословакиин нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ арга олгоо гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Общестын социальна, национальна ба наһанай байгуулламжые тодорхойлдог гүрэнэй засагай зургаануудай депутадуудай бүридэл коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй, бусад политическэ партинуудай гэшүүдэй политическэ талаараа бата нэгэдэлтэй, эхэнэрнүүдэй адли тэгшэ эрхэтэй байһые, ЧССР-тэ залуушуулай эдэбхитэй үүргэ дүүргэдэг байһые гэршэлбэ.

Социализмын хараа түсэбүүдые бэелүүлхэ эрмэлзэлтэй, хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулгын, эб найрамдалай ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын, Советскэ Союз болон бусад социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй замаар урагшаа дабшахые эрид шиидэнхэй байһыень һунгалтын дүнгүүд харуулаа.

Ондоо хүдэлмэридэ ороходо болоһонтойнь дашарамдуулан, И. Кемпные КПЧ-гэй ЦК-гай секретариин уялгануудһаа пленум сүлөөлбэ. Ф. Питра КПЧ-гэй ЦК-гай секретаряар һунгагдаа.

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак пленум дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

ДРА-гай РЕВОЛЮЦИОННО СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

КАБУЛ. Афганистанай Демократическа Республикын Революционно Соведэй онсо яаралтай заседани Бабрак Кармалиин түрүүлэлгэ доро эндэ болобо. Бахтар агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Нур Ахмед Нур, Абдул Рашид Арьян гэгшэд заседани дээрэ Революционно Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонороор һунгагдаа.

Султан Али Кештманды ДРА-гай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр томилхо тухай дурадхалые заседанида хабаадагшад һайшааба. Гольдад болон Абдул Маджид Сарболанд ДРА-гай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонороор томилогдоһон байна.

СОФИДА БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

СОФИ. Социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудтай хамта Болгари Балканда, Европодо. Дундада далай дээрэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, шахардуу байдалые һулаpуулха, уласхоорондын харилсаа холбоо тогтоохо зорилготой эб найрамдалта политикые залан сэхээр бэелүүлдэг юм гэжэ БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков мэдүүлээ. Хани ёһоной албанай хэрэгээр эндэ ерэһэн АНДР-эй президент, Национальна сүлөөрэлтын фронт гэдэг партиин Генеральна секретарь Ш. Бенджедидтэй уулзалгын үедэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Империализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда, сионизмда эсэргүү, ээрхэг түрэмхэй ябуулгада, эдэнэй тоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгада эсэргүүгээр араб арадуудай хэһэн үнэн зүб тэмсэлтэй болгар арад һанал нэгэтэй юм гээд Т. Живков мэдүүлбэ.

Ш. Бенджедид харюугай үгэ хэлэхэдээ, хёморoo зүришэлдөөгөө болюулжа, гүрэнүүд эбэй хөөрэлдөөнүүдые хэхэ ёһотой гэжэ мэдүүлбэ. Иимэ хөөрэлдөөн бэеэ лааһан ба дүлдыланги бэшэ байдалые хүнлэжэ шадаха байна.

ҺУНГАЛТАДА БЭЛДЭНЭ

ГАВАНА. Арадай засагай зургаануудые һунгаха талаар октябриин 11-дэ болохо һунгалтада бэлэдхэл Һубада эхилбэ. Гүрэнэй совет һунгалта үнгэргэхэ национальна комиссиин бүридэлые баталаа, республикын провинцинуудта, бүхы 169 муниципидэ һунгуулиин комиссинуудые бүридхэжэ эхилбэ.

Республика дотор арадай засагай зургаануудые һунгаха һунгалта гурбадахияа үнгэргэгдэхэеэ байна. Заншалай ёһоор олоной хабаадалгатай ниитын эмхинүүд, нэн түрүүн революциие хамгаалха комитедүүд һунгуулиин кампаниие эмхидхэлсэдэ ехэ туһа хүргэдэг юм.

ПОРП-ын ЦК-гай ПЛЕНУМ.

ВАРШАВА. ПАП агентствын дамжуулһанай ёһоор, ПОРП-ын ЦК-гай XI пленум эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь С. Каниин хэлэн «Орон доторхи шухала байдал ба ПОРП-ын онсо яаралтай IX съездэ бэлэдхэлэй асуудалнууд» тухай ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой элидхэлые пленум зүбшэн хэлсэбэ.

ИЗРАИЛИИН ХАРАТА МУУХАЙ ЯБУУЛГАНУУД

ЭЛЬ-ДЖАЗАИР. Араб арад үндэһэтэдтэ эсэргүүгээр империализмын ба сионизмын үргэнөөр бэелүүлжэ байдаг үгэсөөе Алжир эрид буруушаана гээд АНДР-эй Национальна арадай суглаанай түрүүлэгшэ Р. Битадай Иракай Республикын Национальна Соведэй түрүүлэгшэ Н. Хаддадта эльгээһэн бэшэг соо хэлэгдэнэ. Энэ гэмтэ ябуулга бүхы арадуудай, эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй бүхы хүсэнүүдэй дурыень гутааба гээд тэрээн дотор заагдана.

БЕЙРУТ. Ливанай президент Н. Саркис Иракай президент С. Хусейндэ бэшэг эльгээгээ. Израилиин зүгһөө ээрхэг түрэмхэй добтолгодо дайрагдаһан ирак арадтай һанал нэгэтэй байһанаа тэрээн дотороо мэдүүлбэ. Ливанай национально - патриотическа хүсэнүүдэй Центральна политическэ соведэй түрүүлэгшэ В. Джумблат Тель-Авивай дээрмэдэхы ябуулгануудые эрид буруушаагаа.

АММАН. Иорданиин король Хусейн США-гай президент Рейгандэ бэшэг эльгээхэдээ, Иракта эсэргүүгээр Израилиин сэрэгшэдэй үүдхэдэг ээрхэг түрэмхэй ябуулгые эрид буруушааһан байна.

КУВЕЙТ. Иракта эсэргүүгээр Израилиин ээрхэг түрэмхэй ябуулга үүдхэхээе байһан тухайда Египедэй президент Садат эртээнһээ мэдэжэ байгаа гээд Кувейтэй «Аль-Анба» газетэ США-гай гүрэнэй департаментын үндэһэ баримтануудта түшэглэн бэшэнэ.

ХЕЛЬСИНКИ. Иракай ядерна шэнжэлгэнүүдэй түбые Израилиин авиациин бомбодоһон ушарые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет эрид буруушааба. Энэ хадаа бэеэ лааһан гүрэндэ эсэргүүгээр Израилиин хэһэн харата ябуулга болоно гэжэ ВСМ-эй эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор заагдана.

ХАНОЙ. Багдадтахи ядерна шэнжэлгэнүүдэй түбые Израилиин самолёдүүдэй бомбодоһон ушар Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые улам түгшүүриилтэй болгоно гэжэ СРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшын эндэ толилогдоһон мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Израилиин захиргаанай гэмтэ ябуулгануудые СРВ-гэй правительство эрид шангаар буруушаана гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

США. Сальвадорто боложо байгаа хэрэгүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудай хуули бусаар хамааралтые буруушааһан жагсаалнууд энэ ороной олохон хото городуудта үнгэргэгдөө. Эрхэ сүлөөгэйнгөө, бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байгаа арадые илахагүйт, Сальвадорой сэрэгэй засагаархидта үзүүлдэг туһаламжаяа дары түргэн болюулагты, Түбэй Америкэдэ ябуулдаг политикаяа хубилгагты гэһэн эрилтэнүүдые буруушаалай жагсаалда хабаадагшад табяа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нью-Йоркдо болоһон жагсаалда хабаадагшад.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

МЕЛИОРАЦИИН АША ҮРЭ ЕХЭ

БУДАПЕШТ. Ороной хүдөө ажахые шэнэ табан жэлэй хугасаа соо аша үрэ ехэтэй болгохо онсо шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэн хадаа мелиораци болоно. Мелиорациин хүдэлмэринүүдые эрхилхэ 15 жэлэй хараатай комплексно программа зохёогдожо, баталагдан абтанхай. 1981—1985 онуудай туршада эдэ хүдэлмэринүүдтэ 10 миллиард форинт мүнгэ зөөри һомологдонхой. Энэ хугасаа соо 3 миллион гектар талмай дээрэ мелиоративна хүдэлмэринүүд бэелүүлэгдэхэ байна. Энэнь ороной бүхы ашаглагдадаг газарай гурбанай хоёр хуби болоно.

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ТҮРҮҮ ҺУУРИДА ГАРАНХАЙ

ГАВАНА. Хэлхээ холбоонойнгоо национальна системые эмхидхэхэ талаараа Һуба дэлхэй дээрэ түрүү һууринуудай нэгэндэ гаранхай. Тэрэ олохон хүгжэнги капиталис гүрэнүүдые ахинхай юм.

Революциин урда тээ орон дотор дүн хамта оройдоол 250 киловатт хүсэтэй радиостанцинууд хүдэлдэг һэн. Тэдэнэйнь 60 процентнь гол түлэб ороной ниислэл Гаванада зорюулжа дамжуулганууд хэдэг байгаа. Мүнөө 900 киловатт хүсэтэй зуу гаран радиостанци Эрхэ сүлөөгэн арал дээрэ тоологдоно. Республикын бүхы нютагууд хэлхээ холбоотой болонхой.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Куба дэлхэйн олохон оронуудтай замбуулинай хэлхээ холбоо байгуулаа юм. СССР-эй техническэ туһаламжын ашаар Гавана шадархи Харуко гэжэ газарта «Интерспутник» гэжэ замбуулинай хэлхээ холбооной станци 1976 ондо ашаглагдаа. Тэрэнэй ашаар Кубын телевизор харагшад социалис оронуудһаа хэгдэдэг дамжуулгануудые сэхэ абаха аргатай болонхой.

(ТАСС).

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй

түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн

ЕХЭ ШАЛГАЛТА

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Зүүн Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ түрүүшынхеэ манай республикын ниислэл — Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэжэ байна. Иимэ ехэ мүрысөөе һайнаар үнгэргэхын тула эмхидхэлэй комитет горитой юумэ хээ.

Уулзалга бүхэн шанга тэмсэлдэ үнгэрнэ. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, илажа гарагшад байгша оной сентябрь һарада Югославиин Скопле хотодо болохо дэлхэйн чемпионадта оноохо нэрэ хүндэдэ хүртэхэ байна.

СССР-эй чемпионадай гурбадахи үдэрэй мүрысөөнэй эхилхын урда тээ ороноймнай суута барилдаашан — Олимпиин наадануудай чемпион, дэлхэйн ба Европын оло дахин чемпион, Советскэ Союзай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ арбан удаа илажа гараһан Роман Дмитриевтэй уулзахадамнай, иигэжэ хөөрэбэ:

— Энэ мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдээ. Чемпионадые нээлгын баяр ёһолол зүрхэ сэдьхэлдэмнай удаан саг соо мартагдахагүй. Мүрысөөн тухай хэлэхэ болоо һаа, ороноймнай бэлигтэй бэрхэ бүхы шахуу барилдаашадай хабаадажа байһан ушарынь халуун шанга амисхал оруулна. Бүхы спортсменүүд тухай тогтонгүй, имагтал өөрынгөө шэгнүүрэй — 48 килограмм — барилдаашад тухай тогтожо хэлэхэ һанаатайб. Намда түрэл дүтын яхад барилдаанай һургуулиин олохон түлөөлэгшэдэй эндэ суглараһые онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Минии һанахада, дэлхэйн чемпион Сергей Корнилаев, Гаврил Троев гэгшэд лэ өөһэд өөһэдынгөө бүлэгтэ илажа, түгэсхэлэй уулзалгада гараха байха гэжэ һананаб. Тиихэдэ Александр Поворознюк, Василий Гоголёв, Алексей Диодоров болон бусад шангай һууринуудта гараха арга боломжотой...

Суута барилдаашанай һанамжые баталһан юумэдэл, эгээл хүнгэн шэгнүүртэ РСФСР-эй чемпион Василий Гоголев уулзалгаһаа уулзалга бүхэндэ эршэеэ улам шангадхана. Дүрбэдэхи дүхэригтэ тэрэ А. Дубалевичтэй барилдахадаа, яаха аргагүй булюу байжа, илалта түйлаа. С. Корнилаев — А. Гоголевые, Г. Христофоров — У. Саванаевые, А. Поворознюк — А. Гусейновые шүүбэ.

57 килограмм. Бар хүсэтэй, мэргэжэл шадабаритай барилдаашад бэлигтэй залуушуулһаа шанга шалгалта абана. РСФСР-эй командын гэшүүн В. Жариков һаял хори хүрэжэ ябаашье һаа, уласхоорондын классай спортын мастер С. Карачаевтай ана-мана тулалдажа, очкогоор булигдаһан байха юм. Олимпиин наадануудай дүрбэн минутаһаа халта үлүү саг соо 12:0 тоогоор шүүжэ, альга ташалгаар угтагдаба. Манай республикын суглуулагдамал командаһаа Баяр Цыренгармаев тухай дурдангүй байхын аргагүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэ һорилго бэлэдхэлээ эршэдхэжэ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлээ. Энэ үдэр Сафин Гасановтай тулалдахадаа, нюргалдуулан унагаажа, илалта түйлаба.

74 килограмм. Эндэ хүлеэгдээгүй ушар болобо. Юуб гэхэдэ, хоёрдохи дүхэригтэ Монреальда болоһон Олимпиин наадануудай чемпион Павел Пинигин Грузиин ССР-һээ ерэһэн Георгий Макасарашвилитай барилдахадаа, бар хүсөөрөө диилдэжэ, хибэс дээрэһээ уруу дуруу бууха баатай болобо. Эндэ манай республикын түлөөлэгшэ К. Балдаев түрүүшын хоёр уулзалгада урагшагүйдэжэ, мүрысөөнһөө гаргагдашоо. Сэхыень хэлэхэдэ, манай командаһаа В. Гармаев, В. Цэдашиев, С. Пашинский, А. Лезнов

чемпионууд эхир хүбүүд Анатолий болон Сергей Белоглазовуудтай хаба шадалаа туршаха гээшэ залуушуулда ехэ һургаал абама, хүндэтэй хэрэг болоно. Манай республикын залуу спортсмен Э. Ивахинов түрүүшын гурбан дүхэригтэ илажа гараһан аад, дүрбэдэхи өө «бүдэрхэ» баатай болобо. Тэнсүү шанга тэмсэлдэ тэрэ Н. Поповто диилдэбэ.

РСФСР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн Егор Старостин Мүнхэ Цыдыпов хоёрой уулзалга хододоо шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, барилдаанда дуратайшуулые һонирхуулдаг юм. Энэшье удаада тэдэнэй уулзалга 2 : 2 тоотойгоор дүүрэбэ, гэбэшье манай спортсмен түрүүшын очко абаһан байжа, илалта түйлаба бшуу.

Удаадахи шэгнүүрнүүдтэ Олимпиин наадануудай чемпионууд М. Абушев, С. Абсаидов, дэлхэйн чемпионууд В. Алексеев, М. Харачура, залуушуулай дундаһаа дэлхэйн чемпион Б. Будаев, Европын чемпион Н. Петренко болон бусад гоё һайханаар наадажа, сугларагшадай магтаал һайшаалда хүртэнэ. Борис Будаев Виктор Пинчуктай барилдахадаа, гэгшэд тус тустаа хоёр дахин шүүгдэшэһэн байна.

Удаадахи шэгнүүртэ уласхоорондын классай спортын мастернууд А. Маркович, М. Абдул-Муслимов, Г. Данько гэгшэд эдэбхитэйгээр барилдана. Энэ жэлдэ Европын чемпион болоһон О. Калоев гурбадахи дүхэригтэ һула муугаар барилдажа, В. Казибековтэ диилдэшоо. Нютагаймнай хүбүүн Олег Алексеев гурбадахи илалтаяа түйлаба.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ Москвагай Олимпиадын чемпионууд С. Оганисян, И. Мате, дэлхэйн чемпионууд М. Магомедов, А. Бисултанов, С. Хасимиков гэгшэд бүхы арга дүрэеэ харуулжа, сугларагшадые баясуулна. Манай хүндэ шэгнүүртэй барилдаашан И. Гармаев Белоруссиһаа ерэһэн Г. Рыбачугые илаба.

Иигэжэ һагшагда һагшагдаһаар, эгээл дүршэл шадабаритайнуудынь үлэжэ, түгэсхэлэй мүрысөөндэ гарана. Түгэсхэлэй наадан мүнөөдэр болохо.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ,
Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай тусхай корреспондентнүүд.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: дүрэ буляалдалгын барилдаагаар ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөе харахаяа ерэгшэд шанга тулалдаан бүхэниие альга ташалгаар угтана; Баяр Цыренгармаев шэнэ добтолго хэхэеэ байна; республикымнай суглуулагдамал командын тренернүүдэй нэгэн — Буряадай багшанарай институдай кафедрые даагша, педагогикын эрдэмэй кандидат С. В. Калмыков забһарлалгын үедэ Цыденжаб Гулгеновтэ зүбшэл заабари үгэжэ байна.

И. ДРИГЕНОВЭЙ, В. ПЛУТТЫН фото

МАНАЙ АЙЛШАН

ЭХЭ ОРОНОО АЛДАРШУУЛАГША

1972 оной августын 26-най үдэр Мюнхендэ болоһон Олимпиин наадануудай нээлгэдэ зорюулагдаһан жагсаал парадэй болоходо, Совет ороной спортсменүүдэй колонные Александр Медведь гэгшын толгойлонхой ябахыень тиихэ үедэ телевизор хараһан хүн бүхэн һайн һанана ёһотой. Тиихэдэ Соведүүдэй ороной түлөөлэгшэдэй колонныи урда манай бүхэ Улаан тугаа үреэһэн гараараа сэхэ үргөөд, трибунын урдуур һүр жабхалантайгаар алхалан үнгэрһэн юм. Александр Васильевич дүрэ буляалдалгын барилдаагаар эрхим амжалта түйладагаараа иимэ үндэр хайрада хүртөө һэн.

Гушан дүрбэн наһатай болоод ябаһан тэрэ тиихэдэ Мюнхенэй хибэс дээрэ гурбадахияа Олимпиин наадануудай чемпион болоо һэн. Дэлхэйн ямаршье ороной бүхэ удаа дараалан иимэ ехэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөөгүй юм.

Александр Васильевич Медведь Украинада, ойн ажахын хүдэлмэришэнэй бүлэдэ түрэһэн байна. Тэрэ бага балшар наһанһаа таряашанай хэдэг хүдэлмэри хэжэ һураһан. Хабар, зунай үедэ газар хахалдаг, үбһэ сабшадаг, түлеэ запһа бэлдэдэг, үмхиршэһэн мантан томо мододой үндэһэнһөө газар сэбэрлэпсэдэг байһан. Иимэ ажал хүдэлмэри хэжэ ябахадаа, хүбүүнэй бэень хүдэржэжэ эхилһэн ёһотой. Александр Совет Армиин зэргэдэ уялгата албанда ябахадаа, дүрэ буляалдалгын барилдаагаар һонирхожо эхилээ бэлэй

1962 ондо түрүүшынь ехэ шалгалта болоһон. Тиихэдэ тэрэ түрүүшынхеэ дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадажа, дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн сагһаа хойшо нэгэшье бүхэдэ диилдээгүй юм. Удаадахи жэлнүүдтэнь дэлхэйн, Токио, Мехико, Мюнхендэ болоһон Олимпиин нааданудһаа алтан медальнуудтай бусажа ерэһэн намтартай. Хүдэр томо, гоё һайхан бэетэй Александр Медведь — барилдаашадай, дүрэ буляалдалгын барилдаанда дуратайшуулай, судьянарай дура сэдьхэл татадаг, онсо бэлиг шадабаритай, дүршэл ехэтэй спортсмен. Дүрэ буляалдалгын ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадажа, совет спортын нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ, үндэр нэрэ зэргэнүүдтэ, шагнал, магтаалнуудта хүртэжэ ябаһан Александр Медведь спортивна ажал ябуулгаяа һуралсалтайгаа зүбөөр зохилдуулжа шадаа. Тэрэ спортын үргэн харгы дээрэ гараад ябаха үедөө дээдэ һургуули дүүргэжэ гараад, мүнөө Белоруссиин ССР-эй ниислэл--Минскын радиотехническэ институдта физкультурын багшаар хүдэлнэ. Мүнөө эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэтэй болохо эрмэлзэлтэй ехэ хүдэлмэри хэжэ, тэрэнээ дүүргүүтэй ябана.

А. В. МЕДВЕДЬ.

Александр Васильевич Мюнхенэй хибэс дээрэ үнгэргэгдэһэн Олимпиин наадануудай һүүлээр спорттой хахасаһан байгаа. Олимпиин наадануудай гурба дахин чемпион болоһон, дэлхэйн чемпионат дээрэ найма дахин илажа гараһан Александр Медведиин үбсүүн дээрэ Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай орденууд яларна. Дэлхэйн барилдаашадай дунда онсо рекорд тогтооһон Александр Медведь баян дүршэлдөө залуу үетэниие һурган хүмүүжүүлжэ эхилэнхэй.

— Хүндэмүүшэ ёһоор бидэниие угтаһандатнай бидэ баяртайбди. Олонациональна Совет ороной спортсменүүдэй түлөөлэгшэд иимэ ехэ мүрысөөнэй Буряад орондо болоһондо таанадтай адли омогорхон баясанаб. Мүрысөөндэ хабаадалсажа байгаа барилдааша бүхэн илалта түйлаха гэжэ эрмэлзэнэ. Теэд спорт гээшэмнай спорт хамнай даа. Гансал һайн бэлэдхэлтэй һаа илажа гараха болоно гээшэ! — гэжэ мүрысөөндэ судьягаар ерэһэн А. В. Медведь хэлэжэ байгаа һэн.

ТЕЛЕВИДЕНИ

июнин 14-һөө 20 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.45 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — «Зарядкадаа, зогсогты!».

Улаан-Үдэ. 10.05 — «Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Советскэ Союзай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн.

Орбита. 12.00 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын дамжуулга. 12,45 — «Үглөөнэй почто». 13.15 — «Советскэ Союз хилын саанахи айлшадай нюдэндэ». 13.30 — «Хүдөөгэй час». 14.0 —«Хүгжэмтэ киоск». 15.00 — «Ород арадай шог зугаа»—мультфильм. 15.15 — «Про Ивана — не-великана». Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ театрай фильм-зүжэг. 17.20 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 18.20 — «Мүнөөдэр — Хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр» СССР-эй Хүнгэн промышленностиин министр Н. Н. Тарасов дамжуулгада хабаадаха. 18.40 —«Манай амаршалганууд». 19.15—Морин спортоор дэлхэйн чемпионат. 19.45 —«Уласхоорондын һонин». 20.45 —«Поэзи» — альманах. «Пушкинда зорюулагдана...». 22.00 —«Время». 22.35 —«Фестивальнууд... Конкурснууд... Концертнүүд...» 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Крылатское» гэжэ Олимпиин тамаралгын канадһаа репортаж. 02.00 —шэнэ һонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 10.05 — Баянистнуудай оркестрэй концерт. 10.30 — «Будильник». 11.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб».

Улаан-Үдэ. 12.00 —«Девочка, хочешь сниматься в кино?» — уран һайханай фильм. 13.30 —«Зүүн Сибирь» —киножурнал. 13.45 — Мультфильмнүүд.

Орбита. 15.15 —Дамжуулгын программа. 15.20 —Спортын һонин. 16.20 —«А ну-ка, девушки» —телеконкурс. 18,20 —«Түрмын оёорто». «Парагвайн компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Антонио Майданын хуби заяан тухай. Политическэ шэнжэлэгшэ В. Дунаев дамжуулгада хабаадаха. 18.45 —«Два капитана» — В. Каверинэй романаар табигдаһан олон серитэй уран һайханай телефильм (1 сери). 19.55 —«Театрай шэнэ зүжэгүүд». 21.00 —«Амгалан, нойрсогты, багашуул!». «Шэдитэ экран». 21.15 —Регбеэр СССР-эй чемпионат. ВВА —«Локомотив» (М) (2-дохи тайм). 22.00 —«Время». 22.35 —«Далита сууряан» — баримтата фильм. 22.45 —Спортивна дамжуулга.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 15

Улаан-Үдэ. 18.00—Дамжуулгын программа. 18.05—Мультфильмнүүдэй программа. 18.35—«Горн» гэжэ һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 19.10—Шэнэ һонин. 19.25 — «Спортын һонин». 19.40 — «Тудаха найдал бии» — баримтата фильм. 20.00 — «Танай сүлөөтэй саг». 20.30 — Соносхолнууд. 20.40 — «С любовью»—уран һайханай фильм. 22.10—РСФСР-эй арадай артист Дугаржап Дашиевай концерт.

ВТОРНИК, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Учитель пения» ——уран һайханай фильм. 11.25 —«Ан амитадай ажамидарал». 12.25 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин 15.35 — Ороной телевизионно студинүүдэй баримтата фильмүүдэй программа. 16.30—Үхибүүдтэ. «Всадники» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 17.35 — Урда Африкын тэмсэжэ байгаа арадуудтай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэрые угтуулан.

Улаан-Үдэ. 18.00— «Байгал» программа (буряадаар). 18.30 —«Саян» — хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга.

«Орбита». 19.00 — «Футболой шэнжэлэл». 19.30 —19.45 —Забһарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». Канска-Ачинска түлишын-элшэ хүсэнэй комплексын хүгжэлтэ тухай. 20.30 — Электро-хүгжэмэй инструментнүүдэй ансамблиин концерт. 20.55 — «Рафферти»—телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35——СССР-эй уран зохёолшодой съездые угтуулан. «Уран зохёолшо ба мүнөө үе саг». 23.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 —«Хара далайн долгинууд —телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. (6-дахи сери). 14.15 —Индиин артистнуудай концерт. 15.00—«Будильник». 15.30 —«С. Вургунай уран бэлиг». 16.00 —Теннис. СССР—Бельги. Ригэһээ дамжуулга. 16.45 —«Агууехэ Устюг тухай дурсалга»—баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Соносхолнууд. 17.10 — Баримтата фильмүүдэй программа.

«Орбита». 18.00 — «Залуушуулай адресууд».

Улаан-Үдэ. 19.00 —«Даниил Гранин хөөрэнэ» — телевизионно фильм.

«Орбита». 20.00 —«Советскэ Союзда алба хэнэб». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Бобик ба Барбос» — мультфильм. 21.15—«Уласхоорондын һонин». 22.00—«Время». 22.35—«Своя земля»—телевизионно уран һайханай фильм.

СРЕДА, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Рафферти» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 11.10 —«Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.10—Шэнэ һонин. 15.10 —Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35 — Исландиин национальна һайндэр —Республикын байгуулагдаһан үдэртэ. «Исландитай уулзалга» —телевизионно баримтата фильм. 15.55 — С. Маршак. «Ажабайдалай ба уран зохёолойнь хуудаһануудаар». 16.45 — «Горнистнууд, харюусагты!». 17.15 —«Арадай аялганууд». 17.30—«Бидэнэр БАМ баринабди».

Улаан-Үдэ. 18.05 —«Байгал» программа.

«Орбита». 18.40 — «Эрдэм наукын һонин». 19.15 — «Ростик ба Кеша» — мультфильм. 19.30—19.45 — Забһарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Смерть в очереди» — телевизионно баримтата фильм (Англи). Политическэ шэнжэлэгшэ В. Дунаев оролто үгэ хэлэхэ. 20.35 — «Апсны-67» гэжэ хүгжэмэй ансамблиин концерт. 20.50 — «Рафферти» (2-дохи сери). 22.00 —«Время». 22.35 —СССР-эй арадай артистка И. Богачевагай ба В. Андреевэй нэрэмжэтэ ород арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 —«Хара далайн долгинууд» (7-хи сери). 14.05 — «А. П. Чеховэй театр». 15.00 — И. С. Козловский. Фильм-концерт. 15.45—«Футболой шэнжэлэл». 16.15 — «ПТУ-дэ ямар мэргэжэлдэ, яажа һургадаг бэ?». 16.45 — Н. Равель. Хүгжэм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Соносхолнууд. 17.10 —«Харгы» — телевизионно фильм.

«Орбита». 18.05 —Киевэй Гүрэнэй филармониин «Гармония» — гэжэ камерна ансамбль наадаха.

Улаан-Үдэ. 18.40 —«Агитаторнууд ба политинформаторнуудта туһаламжа». 19.00 — «Цада нютагтай кавказец» — телевизионно фильм.

«Орбита». 20.00 — «Хүдөөгэй час», 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» «Шэдитэ экран». 21.15 —«Карибска меридианһаа абтаһан репортаж». Баримтата фильм. 22.00 —«Время». 22.35 —Телевизионно уран һайханай богони фильмүүдэй программа.

ЧЕТВЕРГ, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Рафферти» — (2-дохи сери). 11.10 — Социалис оронуудай үхибүүдэй хоровой коллективүүдэй концерт. 11.55 —«Одод, бидэниие хүлеэгты!» — телевизионно баримтата фильм. 12.10 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35 — Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрые угтуулан. Баримтата фильмүүдэй программа. 16.15 — Үхибүүдтэ. «Всадники» (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ. 17,30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 17.45 —«Байгал» программа. 18.15 —«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Авиационно заводто социалис мүрысөө үүсхэгшэд» —мастер В. П. Борисовой бүлэг тухай.

«Орбита». 18.45 —«Олон түмэнэй ленинскэ университет». 19.15 — «Зураг бүридэнь — наран!». 19.30—19.45 —Забһарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 —«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр 40 жэлэй ойдо». «Баатаршалга». «Брестскэ хэрэмые хамгаалга». 20.40 — Фильм-концерт. 20.50 — «Рафферти» (3-дахи сери). 22.00 —«Время». 22.35 — Останкинай концертнэ студидэ СССР-эй арадай артист М. Ульяновтай уулзалга. 23.10 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 —Дамжуулгын программанууд». 13.00 — «Хара далайн долгинууд» (8-хи сери). 14.15—Баянистнуудай оркестрэй концерт. 14.40 —«Телестадион». 15.10—«Рождество гой урда һүни» —мультфильм. 16.00 — В. Яхонтов. «Нэгэ актерой театр».

Улаан-Үдэ. 17.00 — Соносхолнууд. 17.10 —«Кампучи нютагтай Максимка» — баримтата фильм.

«Орбита». 17.30—М. де Фалья. Хүгжэм. 17.45—«Ород хэлэн». 18.15—Фильм-концерт.

Улаан-Үдэ. 18.45—«Пушкинай мүрнүүд» — телевизионно фильм. 19.10—«Танай бэшэгүүдэр». 19.40—«Модоной ба ой модоной түлөө» — баримтата фильм.

«Орбита». 20.00 — СССР-эй арадай артист Е. Нестеренкын концерт. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» «Доминогой ушаралта ябадалнууд» —мультфильм. 21.15—Морин спортоор СССР-эй чемпионат. Минскһээ дамжуулга. 22.00 — «Время». 22.35—«Клятва Гиппократа»—уран һайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Рафферти» (3-дахи сери). 11.15—Ю. Нагибин. «Уран зохёолойнь хуудаһануудаар». 12.05—Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35—«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр 40 жэлэй ойдо». Баримтата фильмүүдэй программа. 16.35—«Шатарай һургуули».

Улаан-Үдэ. 17.05—«Саян»— хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 17.35 — Баримтата фильм. 17.55—«Байгал» программа.

«Орбита». 18.25—«Хани харилсаан»—телевизионно журнал. 18.55—«Аймшагтай, боро үнгэтэй, һаглагар үһэтэй» — мультфильм. 19.00—«Хүн ба хуули». 19.30 — Забһарлалга. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Ороной таряалан дээрэ». 20.10— Москвагай гүрэнэй консерваториин камернэ оркестр наадаха. 20.20 — «Ангуушад» — телевизионно зүжэг». 22.00 — «Время». 22.35 — «Замбуулинай замдахи стадион». 23.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 23.20 — «Хари гүрэнүүдэй эстрадын аялганууд».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Үхибүүдтэ. «Огни на реке» — уран һайханай фильм. 14.15 — О. Гончар. «Уран зохёолойнь хуудаһануудаар». 14.45 Флярковский. «Наранай туяа» гэжэ кантата. 15.10 — «Ажабайдалай замда гаргаха үнэмшэлгэ». 15.45 — «Уран шүлэг».

Улаан-Үдэ. 17.00 — Хүгжэмтэ антракт.

«Орбита». 17.05 — Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Югославиин коммунистнуудай Союзай хоорондын декларацида гарай табигдаһаар 25 жэлэй ойе угтуулан. Гоце Делчевэй нэрэмжэтэ дуунай ба хатарай ансамблиин концерт (СФРЮ). 17.55 — «Зарницын» замаар.

Улаан-Үдэ. 18.25 — «Танилсалга» — гэһэн дамжуулга. 18.55 — «Намтай хабаяа туршаха шадалтаниие бэдэрнэб» — баримтата фильм. 19.25— Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

«Орбита». 20.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!», «А н т о ш к а» — мультфильм. 21.15 — Морин спортоор СССР-эй чемпионат. Минскһээ дамжуулга. 22.00 — «Время». 22.35 — «Старые друзья». — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери).

СУББОТО, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05— «АБВГдейка». 10.50 — «Түрэлхидтэ зорюулагдаһан дамжуулга». 11.20— «Уран зураашад тухай хөөрэлдөөн». О. Роден.

Улаан-Үдэ. 11.50 — «Зарница-81». 12.20 — «Сагаан халаадтай хүнүүдтэ». Харагшадай захилаар концерт.

«Орбита». 12.50 — «Илагшад» .Фронтдо нүхэсэгшэдэй клуб. Түмэр харгын сэрэгэй ветерануудтай уулзалга. 14.25 — «Карпов Карповтай наадана». Телевизионно баримтата фильм. 15.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 15.30 — «Спортлотогой» 25-дахи тираж. 15.40 — «Радуга» гэһэн арадай уран бүтээлэй IV уласхоорондын телевизионно программануудай фестиваль. «Донненбрукедэ болоһон һайндэр» (Ирланди). 16.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 17.15 — «Ратиборой бага наһан»— мультфильм. 17.35 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн. 18.05 — Дайнай үеын дуунуудые РСФСР-эй арадай артистка Л. Гурченко дуулаха. 18.45— КПСС-эй ЦК-гай Уласхоорондын мэдээсэлэй таһагые даагша Л. Н. Замятин уласхоорондын асуудалаар хөөрэлдөө хэхэ. 19.30—19.45 — Забһарлалга. 19.45 — Үдэшын концерт. 20.35 — «Парень из нашего города» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — РСФСР-эй арадай артист Н. Некрасовай хүтэлбэри доро Түбэй телевидени болон Бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестр наадаха. 23.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» —«Торпедо». 00.45 — Шэнэ һонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.50 — «һайн шанартай эд бараа элбэг ехээр гаргаха». 12.20 — «Харгыда ушаржа болохо аюулые зайсуулха».

Улаан-Үдэ. 12.50 — Үхибүүдтэ. «На горе стоит гора» — уран һайханай фильм. 14.10 Мультфильмнүүдэй программа.

«Орбита». 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20— Л. Мартынов. «Земная ноша» — телевизионно баримтата фильм. 16.15 — «Хүгжэмтэ киоск». 16.45 — В. Гусев. «Иван Рыбаков», СССР-эй Гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 18.25— Баримтата фильм. 18.45 — Морин спортоор СССР-эй чемпионат. Минскһээ дамжуулга. 19.30 — «Куклануудай театр» — телевизионно фильм. 20.25 — «Музейн ба выставкын з а л н у у д а а р». «Ярославльда олдоһон шухаг зүйлнүүд». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Шэдитэ экран». 21.15 — «Элүүр энхэ байлга». 22.00— «Время». 22.35 — «На всю оставшуюся жизнь» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. (1-дэхи ба 2-дохи серинүүд).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Сагаан алтаяа» сэбэрээр суглуулая» — түрүү бэшэг. «Мүнөөдэр — Хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр» — материалнуудай суглуулбари. «БАМ: үдэр үдэрэй хэрэгүүд» — тобшо мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ажахы эрхилэлгые нарижуулан һайжаруулха». «Мүнөө үеын эрилтэдэ харюусамаар» — Л. Левченкын статья. «Хүдөөгэй барилга». А. Козиной «Шэнэ үйлсэ» гэжэ статья. «Түрэл орон доторнай» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Ород доктор» — А. Мурзинай туужын үргэлжэлэл. «Хилын саанаһаа». «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһээр 40 жэлэй ойдо» — фото-зурагуудай суглуулбари.

Дүрбэдэхи уудаһанда. «Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй чемпионат» —материалнуудай суглуулбари. Телевидениин программа.

САГАН УЛАРИЛ

Июниин 14—15-най үдэрнүүдтэ сэлмэлгэтэй, бүрхэлгэтэй байха. Тиихэдэ июниин 14-нэй үдэр зарим нютагуудта саг зуура бороо орохо, аадарлаадшье абажа магад. Июниин 15-да шииг нойтон орохогүй. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Аадарай үедэ һалхинай хүсэн эрид шангалаха. Һүниндөө 7—12 градус дулаан хонохоор хүлеэгдэнэ. Үдэртөө 20—25 градус хүрэтэр халуун байха хараатай. Июниин 15-най һүни 6—11 градус дулаан хонохо, үдэртөө 23—28 градус халуун болохо. Харин хойто районуудта һүниндөө оройдоол градус дулаан хоноод, үдэрынь 15—20 градус хүрэтэр дулаархаар багсаамжалагдана.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2 68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64 36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2 54-93, писем в селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2 65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-02434. Заказ № 137. Индекс 5901.